

HEIS

NR. 4

MONTØREN

2015

HMF 85 ÅR

FAGFORENINGSBLAD

Streikemøte 70-tallet. Foto: Klassekampen

Innhold

Nr 4 - Desember 2015 Årgang 48

Ledern har ordet 4

Redaktøren 5

HMF 85 år

Eget fag og egen tariffavtale..... 6

Drivkraft i kampen for et
solidarisk arbeidsmiljø 10

Ingenting var farlig før 15

Heispionererne i Østfold. 16

Bergensavdelingen 19

Streikene ved Tollpost-globe 1992
og SAS-hotellet 1993-1994 21

Heiscupen 24

Råd og Konferanser

Landsråd 28

DSB om FEK og søkere fra EØS 30

Oslokonferansen 34

Læringsamlingen høsten 2015 40

Heisteknisk

Interlift 2015 42

Reberkonferansen 47

Thyssenkrupp presenterer Multi 50

Skråbaneheis 52

Brems og fang 56

HMS

Byggpatruljen besøkte Ris skole 60

Sikkerhetskurs 2015-16. 64

Østfoldavdelingen 66

Heismusikk 67

Fra sjakta..... 68

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØREN
SCHWEIGAARDS GATE 34 F, OPPGANG 2, 0191 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 TELEFAX: 22 17 45 53 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGITT.
GRAFISK PRODUKSJON: 07 MEDIA AS, OSLO. OPPLAG: 1200
REDAKSJONEN AVSLUTTET 07.12 NESTE NUMMER: APRIL. NESTE DEADLINE: 01. APRIL

LEDER'N HAR ORDET

Nå nærmer det seg jul og det er sikkert mange som gleder seg til halv skatt på lønninga si og julehysteriet som nærmer seg.

Den såkalt "på papiret" avgifts- og skatteskye regjeringa vår bestående av FrP og Høyre glimter til med nye avgifts og skatteøkninger. Denne gangen skal de skattelegge kilometergodtgjørelsen på privatbil. Fra før dekkes dette skattefritt opp til 4,10 kr per km, nå skal 30 øre av disse skattelegges. Et sted må man jo hente inn flere inntekter av når man skal dele ut skattelettelse til de rike. Ikke nok med det, de vil også innføre flyseteavgift. En avgift som vil gjøre det 80kr dyrere å fly for alle. Sammen med høyere strømvavgift vil man dekke inn milliardene Siv og Erna har tenkt til å dele ut i skattelette til de rike. Forskjells Norge fortsetter som aldri før, og med politikken som blir ført av regjeringa øker ulikhetene mellom folk raskere enn noen gang.

KUN EN ØST EUROPEER

Da ble det bekreftet. Tidlig i desember henla politiet saken til litaueren Ramunas Gudas som rev heis i Bærum på nytt. Politiet kan ikke finne bevis som gjør arbeidsgiveren skyldig. Dette er meget trist og det er en stor skam at våre etater som Arbeidstilsynet og Politiet har konkludert med at Ramunas og kollegaen hans, starta å rive en heis av fri vilje, uten å få beskjed om det. De mente jo at firmaet RVS hadde alt på stell og at det ikke eksisterte en sikker jobb analyse på heisrivingen, da var det jo Ramunas og kollegaen som hadde gjort alt galt... RVS fortalte at han skulle plukke søppel... Arbeidstilsynet baserte sin konklusjon på samtalen med sjefen til Ramunas. Ramunas selv ville de jo ikke snakke med en gang. Man begynner å lure om dette er behandlingen av utenlandske arbeidere i Norge. Ok, det er mange kyniske arbeidsgivere som gjerne bruker arbeidskraft til 19kr/timen(Ramunas sin lønn) – men at Arbeidstilsynet konkluderer med at noen bare starter å rive en heis uten å få beskjed om det, hadde jeg aldri trodd. De har svikta, men ikke bare Ramunas. Selv etter våre møter med Arbeidstilsynet står de ved lag med sin rapport om hva de mener skjedde.

På Ramunas sin arbeidsplass jobbet det kun en håndfull utenlandske personer, med en norsk byggeleder. Heisrivingen hadde pågått i flere dager da ulykken skjedde, ikke fortell meg at det var "ingen som visste" på byg-

geplassen at noen rev heisen. Ramunas endte opp 70% invalid og hadde 19kr timen. Nå er han i Litauen og har ikke fått ei krone i erstatning for arbeidsulykken hvor han var nær døden. Nå har altså politiet konkludert, igjen, at ingen feil hadde skjedd. Det var en utilsiktet hendelse. Vi må huske på at det var statsadvokaten som beordret saken gjenopptatt etter vi hadde engasjert advokat og påklagd henleggelsen. Politiet gikk da ut med en beklagelse, og sa de hadde gjort en "slett" jobb i etterforskningen. Det var i fjor. Nå har de altså lagt saken død. For Politiet og Arbeidstilsynet er det tydeligvis vanlig at man starter å rive en heis, sånn helt plutselig... Siste ord er nok ikke sagt i denne saka!

En annen viktig kamp som fortsatt foregår, er kampen til havnearbeiderne! I dag sto ca 20 heismontører side om side med havnearbeiderne i Oslo, sammen med flere ande støttespillere på havna. Dagens aksjon var blokkade i Oslo Havn, hvor de nekter å følge tariffavtalen med å bruke havnearbeidere. Havnearbeiderne har nå vært i streik i over 2 år på flere havner i Norge. De trenger å ta et oppgjør med Hovedavtalen og fredsplikta. Fredsplikta som virker mer og mer som en tvangstrøye for arbeidsfolk. NHO kan drite i hovedavtalen og vi skal følge dem? Nei, her trengs det en stor strategidebatt om fagbevegelsen virkelig kan utgjøre en makt i samfunnet eller ikke. Vi er i hvert fall klare for en slik diskusjon. Skal vi kunne utgjøre en makt må vi være i stand til å slåss for rettferdighet, lovlig eller ulovlig.

Da gjenstår det å ønske alle en god jul med god mat og hyggelige stunder med familie og venner, og et godt aktivt nytt år!

Leder'n

REDAKSJONEN DESEMBER 2015

REDAKTØR: DAVID CORON-ANDERSEN | REDAKSJONEN: JOHNNY LEO JOHANSEN, OLLE ANDERSSON, TOR-ERIK LUNDBERG, KRISTOFFER WARHUUS OG BJØRN TORE EGEBERG | FORSIDE: HMF

FORENINGEN FYLLER 85 ÅR

-MEN KJENNER SEG FORTSATT SOM EN OPPOSISJONELL TENÅRING.

I dette nummeret markerer vi jubileet med hovedvekt på vernearbeidet, der vi er veldig glad for bidraget fra Inger Bjørnhaug. De gamle i Foreningen husker sikkert at det var hun som skrev historieboka som kom i 1986. Det er snart 30 år siden det også.

Foreningen er ikke bare Oslo. Derfor bringer vi historie fra Østfold og fra Bergen. Annerledes forhold, andre diskusjoner, annen rolle i den lokale fagbevegelsen, men absolutt en del av Foreningen.

I tillegg tar vi med en oversikt over de viktigste begivenhetene disse 85 år. Dere kjenner den igjen fra hjemmesida, men vi har oppdatert den fram til siste hendelser.

Så er det alt vi gjerne skulle hatt noe om. Historien er jo alt for omfattende for et blad. Det kan bli flere bokkapitler med drøfting av blant annet:

- Foreningen fra 2005 til 2015
- Enkeltpersoners rolle i HMF 1980-2005
- Fordypning i tilpasningsforhandlingene i tariffoppjøret 2000. Forbudet mot vikarbyråer kom inn det året sammen med viktige punkter i fagbeskyttelsen. Hvordan var det mulig i et oppgjør uten streikerett?
- Generasjonsskifter i Foreningen, 60-tallet og 1976
- Fra arbeidervern til arbeidsmiljølov. Betydning for heismontører.
- NEKF, medlemsmakt og samfunnsansvar (Sette Ole Skogs forslag på landsmøtet i 1962 inn i en historisk sammenheng)

« Det får bli en annen gang.

EGET FAG OG EGEN TARIFFAVTALE SOM MÅL

☰ : HEIS.NO OG BJØRN TORE EGEBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

HEISFAGETS START

- Wisbech 1891, Fortuna 1894, startet som mekaniske-bedrifter uten heisproduksjon Hansen & Bjørnerød 1903
- Første heis 1898 Wisbech, verkstedklubb 1902
- Mekanisk yrke, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund

ELEKTRIKERNE OG NEKF

- Elektromontørenes Forening, Kristiania 1899
- Elektrikerne tilknyttet jern og metal, dannet eget forbund 1918 etter harde protester fra LO og NJ&MF
- NEKF utmeldt av LO fra 1925 til 1927 og fra 1933 til 1939
- Industriforbundsformen, samorganisasjoner, reine fagforbund

HEISFORENING

- Egen heisgruppe Wisbech og Fortuna 1918, løste seg opp i nedgangstidene i 20-åra
- 5.desember 1930 ble HMF stiftet, heismontørene ble nektet av LO å melde seg ut av NJ&MF og inn i NEKF, heismontørene meldte seg allikevel inn
- 50 medlemmer

STREIKEN I 1932

- Bedriften Fortuna melder seg inn i MVL i slutten av 1931. Verkstedoverenskomsten hadde fått lønnsnedslag. Klubben nektet å godta dette lønnsnedslaget, de var medlemmer av NEKF.
- 3 måneder ulovlig streik.
- EB og H&B hadde fått overenskomst gjennom NEKF.
- Seier med egen direkte overenskomst mellom LO og heismontørene / bedriften og NAF

1935, EGEN OVERENSKOMST GJENNOM NEKF

- Arbeidsgiverne ville koble oppgjøret mot verksted-overenskomsten, de måtte trues med streik før de ga seg
- Overenskomst, fra jernyrke til elektrofag
- Heismontørene i Bergen startet egen gruppe i foreninga

STREIKEN I 1937

- Sympatiststreik med elektrikerne fra 16. juni til 12. oktober, egen streik fra 22.oktober til 10. januar 1938
- Riksmeglingsmannen koblet heisoverenskomsten til verkstedoverenskomsten, streiken ble ulovlig
- Eget firma: Heise-service
- Hard streik med rettsforfølgning, innkalling til forhør på Grønland politikammer
- Seier: lønnsøkning med 7,5%, akkordliste for første gang, vekk fra kobling til jern &metall
- faget var nå endelig et elektrofag

STREIKEN I 1949

- Dårlig lønnsutvikling under og etter krigen viktige krav; begrensning av antall læregutter og eget alderstillegg
- Streik fra 23.juli til 13.oktober, seier
- Eget firma: Heis-tjeneste

60-ÅRA: KAMPEN FOR FAGBESKYTTELSE

- Kampen for å forhindre at ufaglærte drev med reparasjoner og montering
- Bestemmelser i slutten av 40-åra fra Oslo Heiskontroll om hvem som skulle gjøre arbeidet hjalp noe, men reglene var lette å tolke feil vei.

- Faget ble underlagt lærlingeloven på midten av 50-tallet
- Kongelig resolusjon i 1965, kun det elektriske

STREIKEN I 1974

- Fra 27.august i 3 måneder
- Forløpet for streiken var at mange bedrifter i lengre tid hadde forsøkt å misbruke kgl.res. til å bruke ufaglærte og utenlandsk arbeidskraft. Tittelen smørere ble opprettet av flere bedrifter for å omgå overenskomsten
- Krav om fagbeskyttelse i overenskomst og lovverk, lønnskrav på kr.3,-, andre kronekrav
- "Vår streik din sikkerhet" "Retten til meningsfylt arbeid"
- Heistjeneste
- NAF truet med lockout av 90.000 jernarbeidere
- Innfridd bedre lovbestemmelser i kgl.res., krone-tillegg på 1,85

STREIKEN I 1979

- 30.oktober til 17.november rettet mot NVE
- Liftan benyttet ufaglærte danske montører
- Seier, NVE trakk tilbake tillatelsen til Liftan

1983 - HEISCUPEN

- Fotballcupen er Foreningens største suksess målt i oppslutning
- Arrangementet ble holdt et sted i Norge. Etter hvert også i europeiske hovedsteder

BOIKOTT AV STATENS ANLEGG I 1985

- Wilochregjeringa ville privatisere heiskontrollen
- Byggforskriftene ble endret, Norsk Heiskontroll fra 1987

TARIFFOPPGJØRET 1986: ETTERUTDANNING

- I 1986 fikk HMF fastslått i Heisoverenskomsten at alle heismontører har rett på minimum en ukes fagrettet etterutdanning. Gå sakte aksjoner i 1987, utdanningscenteret
- Gå sakte aksjoner på de fleste bedrifter fra mars og ut året for å få etablert etterutdanning i tråd med overenskomstens rettigheter.
- Avtale med HLF i januar 1988
- Stiftelsen Heisbransjens Utdanningscenter (HBU) startes opp i 1988. HBU eies av HMF og Heisleverandørenes Landsforening (HLF) i fellesskap.

MYNDIGHETENES OG PRESSENS ANGREP PÅ HEISMONTØRENE I 1990

- Stadige oppslag i pressen, spesielt Dagens Næringsliv, om heismontørene og deres såkalte "monopol"
- Statsråd Kristin Clemet (H) nedsetter et hurtigarbeidende utvalg som konkluderer med at "heismonopolet" må opphøre, dvs. uthule kravene til hvem som kan utføre arbeid på heiser. Konklusjonen blir etter press ikke realisert.

1994 - 10 DAGER I STREIK FOR DELING AV ARBEID

- Etter knappe 2 ukers streik fikk Heismontørene gjen-nomslag for sine 2 prioriterte krav i tariffoppgjøret:
 - Retten til å dele arbeid
 - Opprettholde læretiden i forbindelse med Reform -94

1996 14 UKER I STREIK FOR VERN AV KOLLEKTIVE AVTALER

- NHO og NELFO ønsket at flere overenskomster skulle konkurrere med Heisoverenskomsten.
- Etter 108 dager i streik ble det fastslått at Heis-overenskomsten skulle gjelde som eneste overens-komst ved arbeid på heis innen LO/NHO-området.

1998 LÆRLINGESAMLINGER

- God rekruttering til faget på slutten av 1990-tallet
- Foreningen begynte med årlige lærlingesamlinger.

1999 - SELVSTENDIG ARBEID PÅ HEIS

- På tross av løsningen på streiken i 1996 var det fortsatt bedrifter som ville ha ekstrasfortjeneste ved å bygge heiser med arbeidere på elektrikerlønn
- Etter litt hurlumhei ble det i mai 1999 skrevet proto-koll med HLF om at det kun skal benyttes fagutdan-nede heismontører til selvstendig arbeid på heis
- Denne bestemmelsen ble tatt inn i overenskomsten i 2000

2002 - EGEN PENSJONSORDNING I FORENINGEN

- Tariffoppgjøret 2002. Offensiv T-skjorte tekst med at alle skulle få 66 % av lønna i pensjon.
- Syv uker streik. Montørene ga avkall på to års lokalt lønnstillegg for å at bedriftene skulle betale tilskudd til Foreningens egen ordning
- Det viste seg at det ikke var adgang etter loven for å drive denne typen pensjonsordning
- Bedriftene overtok pensjonsordningen i 2006. Obliga-torisk uførepensjon kom inn i overenskomsten.

2004 – STREIK MOT SOSIAL DUMPING

- Foreningens lengste streik: Fem måneder
- Krav om norsk lønn i Norge
- Bondevik-regjeringa brukte tvungen lønnsnemnd mot streiken

2008 - FAGOPPLÆRINGEN REDDET

- Forslag om at læreplanen for Heismontørfaget skulle bygges opp om flere fag
- Foreningen så faren for at det skulle utdannes nymontasjemontører og servicemontører i forskjellige løp
- Vant fram med at hiesmontørfaget er en helhet – også i læretida

EØS-AVTALEN

- EØS avtalen har samme regler om Fri Flyt som EU
- EUs målsetting er å øke produktiviteten gjennom fri konkurranse. At lavtlønte arbeidere fra Øst- og Sør-Europa skal konkurrere på lønn med fagarbeidere i Skandinavia er en del av prosjektet.
- EØS avtalen endret styrkeforholdet mellom fagbevegelsen og NHO etter Østutvidelsen av EU i 2004

2005 – 2015 BETINGELSER FOR INNLEIDE ARBEIDERE

- Foreningens mottiltak mot EØS-trusselen var å få på plass avtaler om innleie, der de innleide ble sikret lønn og arbeidsvilkår etter tariff
- Bedriftene var villige til å skrive avtaler i 2005 og 2006, blant annet på grunn av fulle ordrebøker etter den lange streiken
- Forbudet mot å leie inn fra vikarbyråer var allerede på plass i overenskomsten – siden 2000
- Medlemmene oppdaget stadig vekk arbeidere uten fagbrev som

stod og bygde heis uten tilsyn av fagutdannet heismontør

- Lange lunsjer med egen lunsjkafé i Oslo høsten 2013.
- Det ble etablert en partssammensatt ordning for å sjekke og godkjenne kompetansen til utenlandske arbeidere med lang erfaring på heis.

2007 – 2010 FORSKRIFTEN STOD I VEIEN FOR EU

- Derfor ville Stoltenberg-regjeringa svekke kravene til kvalifikasjoner for heismontører og andre elektrofagarbeidere
- Liberale godkjenningsordninger for utdanning og praksis fra EU-land ble lagt fram
- EL & IT med politisk streik mot forslaget i 2010
- Foreningen vurderte den nye forskriften som et nederlag. Men forbundet sa at regjeringen var kjekke gutter og jenter og at forskriften var fin.

2014 EN NY GENERASJON OVERTAR

- Rune Larsen gikk av i 2010 etter 8 år som leder
- Foreningen ville vente enda noen år før det var riktig med generasjonsskiftet. Per Arne Salo ble valgt til «ny» leder
- Men i 2014 var tiden inne. Markus Hansen fikk med seg ungdommen Morten Sandaas i AU, i tillegg til David Coron-Andersen

Konflikt på 90-tallet

DRIVKRAFT I KAMPEN FOR ET SOLIDARISK ARBEIDSMILJØ

I DAG KAN DET VÆRE VANSKELIG Å FORSTÅ HVOR LITEN VEKT DET BLE LAGT PÅ ARBEIDSMILJØ TIL LANGT INN PÅ 1960-TALET. HELLER IKKE I FAGBEVEGELSEN VAR DET NOE STORT TEMA.

📷 : NTB SCANPIX OG ONGVÅNSTERN 📝 : INGER BJØRNHAUG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Etter 1945 var det økonomisk vekst og produksjonsøkning som sto på programmet. Landet skulle gjenreises etter fem års okupasjon. Men økonomisk vekst og produksjonsøkning kunne også ses som middel til et nyt samfunn, et samfunn med arbeidermakt, enda sosialisme.

Underveis bleknet imidlertid målet, men middelet besto: økonomisk vekst og økt produksjon, i økende grad målt som produktivitet. Et gjennomrasjonalisert og effektivt arbeidsliv ble et felles interessefelt for arbeidsgivere, stat og fagorganisasjon. Arbeidsgiverne ville imidlertid ikke la noen blande seg inn i måten de ledet bedriftene på. Dermed ble det selve arbeidet alle bestrebelser på rasjonalisering og effektivisering samlet seg om. I en slik sammenheng hadde både arbeidsforhold, arbeiderhelse og arbeidernes sikkerhet

lav prioritet. Men målsettingen om sterk økonomisk vekst ble innfridd.

DET GYLNE 60-TALET — MED DÅRLIGE ARBEIDSFORHOLD PÅ BYGG

I løpet av 1960-tallet opplevde også vanlige folk en økende velstand, med forbruksvarer de ikke kunne drømt om 20 år tidligere. Velferdsstaten hadde tatt form og skapt en helt ny økonomisk og sosial trygghet. Mye var også gjort for å fremme hygiene og trivsel på arbeidsplassene; mange hadde fått garderobe og velferdsbygg, noen enda blomster og musikk i pausene.

Slik var det ikke på bygg. Her kunne både heismontører og andre arbeidere møte arbeidsforhold verkstedsarbeidere aldri ville gått med på. Når arbeiderne stadig skulle videre på nye byggeplasser, var det vanskelig å gi arbeidsforholdene prioritet. Og desto lettere for byggherrene å ignorere

dem. "Fram til 1960-tallet jobba vi i den gamle tralten", fortalte Harry Hansen: "Vi satt på verktøykassa og spiste, og det var ikke oppvarming eller noe slikt." Det var de unge folka som nå kom inn i faget som reagerte. Etter hvert ble det bedre forhold også på bygg: garderobe, steder å spise, brakker og låsbare rom til verktøy og klær. Noen enkel prosess var det ikke. "Det er en skam for velferdssamfunnet i Norge at en fagforening i 1969 må ta potter, knagger og vaskemuligheter opp på dagsordenen," skrev Bjørn Skog i Elektrikerforbundets fagblad. Det året hadde flere anlegg vært så dårlige at heismontørene hadde nektet å jobbe på dem. På et anlegg i Drammen manglet både lagerbrakke og WC. Vaskemulighetene lå 6 km unna!

DEN "MENNESKELIGE FAKTOR"

Mest alvorlig var allikevel den mangelfulle sikkerheten på byggeplas-

sene. Av 100 gutter som begynte i bygningsbransjen måtte to regne med å miste livet i arbeidsulykke, ble det oppsummert i 1970. Det kunne ikke være akseptabelt!

Dårlige stillaser var en hyppig årsak til ulykker. Høsten 1961 bygget Reber Heis Tryvannstårnet. Montørene gjorde det klart at stillaset ikke holdt mål, og tok det opp med arbeidsformannen. Svaret ble notert i klubbprotokollen: "Han gir faen i stillaset, når noen vil arbeide der."

Akkurat det var del av problemet både på byggeplasser og industrien; sikkerheten ble ofte ikke tatt på alvor av arbeiderne selv, heller. Vernearbeid ble sjelden møt med stor interesse. "[... hvor mange av oss har ikke danset med fanden på glatte stillaser eller famlet oss fram i tusmørket?]", skrev Ole Skog i Heis-Nytt. Han undret seg også over hvorfor. Svaret fant han

dels i gammel vane, dels i ønsket om å unngå ubehageligheter. Så var det vel også en del av mannskulturen på slike arbeidsplasser; her gjaldt det å stole på seg selv, sin egen styrke og reaksjonsevne.

For arbeidsgivere og byggherrer var det bekvemt å la arbeiderne selv bære ansvare. Det preget også forståelsen av arbeidsulykker. Dersom bestemte, spesifiserte krav var oppfylt, ble arbeidsulykker tillagt "den menneskelige faktor" eller "menneskelig svikt". Ifølge Arbeidstilsynet gjaldt det 75 prosent av alle arbeidsulykker. At en arbeidsulykke kunne skyldes sammenfall av flere faktorer, var det ikke rom for i en slik forståelse.

NYE STRØMNINGER

Først helt mot slutten av 1960-tallet kom et virkelig omslag. Nå tok også Heismontørenes Fagforening sikkerheten på alvor. Ulykker ble registrert,

oppslag manet til årvåkenhet. Også her var det de nye, unge arbeiderne som først stilte kritiske spørsmål. Men når Heismontørenes fagforening nå engasjerte seg, var det også som del av en større bevegelse. Den rørte ved foreningas alltid radikale sjel.

Det nye velferds- og velstandssamfunnet hadde en bakside som mange arbeidere begynte å føle på kroppen: Stress og helseplager som følge av rasjonaliseringer, nedbemanning, økt arbeidstempo og omfattende bruk av helkontinuerlig skiftarbeid; sykdom og ubehag i møte med kjente og ukjente kjemiske stoffer; ulykkestallene som ikke gikk ned. Mange kunne oppleve problemene som individuelle; det var de selv som ikke holdt mål i møtet med det moderne arbeidslivet. Så kunne en klubbformann eller en fagforening ta fatt i problemene. De ble løftet opp,

« ... hvor mange av oss har ikke danset med fanden på glatte stillaser eller famlet oss fram i tusmørket? »

OLE SKOG

OSLO 07.06.1961 : Det nye Tryvannstårnet nærmer seg fullføring. T.h. det gamle Tryvannstårnet. Foto: NTB scanpix

ble kollektive, kanskje mulige å gjøre noe med. Det forutsatte et oppgjør med etterkrigstidas ensidige vekst- og produktivitetstenking. Mye lå og ulmet. Kiruna-streiken ble en vekker for mange.

KIRUNA-STREIKEN - VEKKEREN

Ved årsskiftet 1969 – 1970 gikk nærmere 5000 arbeidere ved de statseide gruvene i Kiruna-området i Sverige til streik. I utgangspunktet var dette en lønnskonflikt, men spørsmål knyttet til et hardt og arbeiderfiendtlig arbeidsmiljø, "rovdraft" på mennesker, kom til å få en stadig mer framtreddende plass. Streiken hadde bred sympati i Norge. Men mer enn det; mange følte den berørte deres egne problemer. "En seier for gruvearbeiderne i Kiruna vil være en seier også for arbeiderklassen i Norge," skrev Bjørn Skog i Heis-Nytt. Styret i Heismontørenes Fagforening hadde innstilt på en bevilgning på 500 kroner til Kiruna-arbeiderne. Den ble doblet på medlemsmøtet – enstemmig vedtatt etter benkeforslag. Slik var stemninga.

EN RADIKAL BØLGE

Kiruna-streiken bidro sterkt til å sette arbeidsmiljøproblemer på dagsordenen. Samtidig ble måten det skjedde på, sterkt preget av tida. Dette var i kjølvannet av 1968, da ikke bare studenter, men også arbeidere hadde marsjert og kjempet i gatene i Paris, streiket, aksjonert og okkupert fabrikker. I Sverige ble Kiruna-streiken fulgt av en serie "ville", eller ulovlige, streiker, og arbeidsmiljøproblematikk ble høylytt

diskutert. Også i Norge ble 1970 et år med flere "ville" streiker.

Alle vesteuropeiske land var gjennom en periode med en omfattende streikebevegelse på slutten av 1960- eller begynnelsen av 1970-tallet. Et viktig felles trekk også i dem var at mange var "ville". De inngikk naturlig i ulike nasjonale sammenhenger, men må også ses som uttrykk for noen underliggende strømninger. Det var et arbeideropprør som var påvirket av, men kanskje også selv påvirket, det "anti-autoritære" opprøret, eller ungdoms- og studentopprøret, som fant sted på samme tid. Kanskje kan viktige trekk oppsummeres som en ny generasjons oppbrudd fra etterkrigstidas ensidige vekt på økonomisk vekst, og både unge og eldre arbeideres frustrasjoner over ensidig effektivitetspress og manglende innflytelse i arbeidslivet. I en slik sammenheng fikk arbeidsmiljøspørsmålene et sterkt kritisk potensiale.

FELLESKOMITÉ OG "BRANNKORPS"

Våren 1970 satte Heismontørenes Fagforening "Arbeidsforholdene ved våre arbeidsplasser" opp som oppgave nr. 1. Samtidig vedtok foreninga å kontakte andre fagforeninger med samme problemer. Det ble opptakten til Felleskomiteen for bygg; et samarbeid mellom Heismontørenes Fagforening, Malersvennenes forening, Murarbeidernes forening, Rørlegernes fagforening, Oslo stein og jord og Murernes Union. Felleskomiteen besto av én representant fra hver av disse foreningene. Med utgangspunkt i den, ble "brannkorpset" etablert. De

fastlønnte tillitsmennene i de seks foreningene skulle utgjøre et samlet korps, klare til å rykke ut mot en arbeidsplass der forholdene var uakseptable. Så kunne de i fellesskap bruke "sin makt og sine muligheter", til å ordne opp i forholdene, skrev Bjørn Skog i Heis-Nytt. Arbeidsgiverne hadde vist seg uvillige til å komme helt elementære krav i møte. Svaret var felles aksjon.

Både Felleskomiteen og "brannkorpset" bygget på et grunnleggende prinsipp om solidaritet: Var en arbeidergruppes sikkerhet truet, skulle også de andre gå fra anlegget. Det ble satt i gang flere slike aksjoner. Én av dem på Romsås, der Fagbygg var byggherre. Etter at heismontører og andre arbeidergrupper hadde forlatt byggeplassen, sørget "brannkorpset" for at den manglende sikkerheten ble dokumentert gjennom foto. Det endte med at forholdene ble rettet opp.

I 1971 ble det oppsummert at "brannkorpset" hadde betydd mye for sikkerheten, men at det i lengden var

I Kiruna er de fortsatt opptatt av arbeidsmiljø. Foto: Ungvånstern

vanskelig å koordinere slikt arbeid. Det ble derfor videreført av Bygningsarbeidernes stedsstyre; fortsatt med solidaritetsprinsippet som grunnlag. Dette var i tråd med utviklinga ellers i fagbevegelsen: Engasjementet i arbeidsmiljø var blitt presset fram ned- enfra, fra mange ulike arbeidergrup- per med forskjellige problemer. Men rundt 1970 hadde også LO snudd seg raskt. Nå sto arbeidsmiljø høyt også på Landsorganisasjonens dagsorden, og fagbevegelsen ble den fremste drivkraften mot en ny Arbeidsmil- jølov. Ole Skog oppsummerte utvik- linga slik: "Vi hadde fellesaksjonen med andre foreninger på bygg, som stoppa arbeidet der forholda ikke holdt mål. Nå har vi fått Arbeidsmil- jøloven. Men årsaken til at den kom, er jo at folk har stått på."

ARBEIDSMILJØKAMPEN – EN MILEPÆL SOM MÅ FORSVARES

Slik må arbeidsmiljøloven fra 1977 ses i sammenheng med det brede og sterke presset nedenfra fra slutten av 1960-tallet. Samtidig utgjør den en milepæl i arbeidsmiljøkampens his- torie. For første gang ble det nå gjort klart at folks helse var like viktig som bedriftenes økonomi og at det skulle være mulig å skape et arbeidsmiljø ut fra arbeidstakernes behov. Også en prioritering av det psykososiale ar- beidsmiljøet var et viktig nytt trekk.

Vernearbeidet skulle ikke lenger overlates til teknikere og eksperter. Arbeidernes egne erfaringer og engasjement skulle trekkes med på en helt annen måte enn før. I tråd med det fikk lokale verneutvalg og arbeidsmiljøutvalg en langt viktigere rolle. Hovedverneombudets rett til å stanse arbeid med umiddelbar fare

for liv og helse var et viktig uttrykk for dette; et markert inngrep i bedrif- tens styringsrett.

Ikke minst det siste ble nok verdsatt av Heismontørenes fagforening. Selv hadde heismontørene ofte truet med å forlate, eller faktisk forlatt, arbeids- plasser på grunn av dårlige arbeids- forhold og manglende sikkerhet, som på Rebers bygg av Tryvannstårnet i 1961. Seinere hadde heismontørene forlatt slike arbeidsplasser også i solidaritet med andre arbeidere på bygg. Dette hadde vært regnet som «ulovlige» aksjoner. Nå kunne hoved- verneombudet, med loven i hånd, stoppe farlig arbeid.

Da Arbeidsmiljøloven trådte i kraft sommeren 1977 ble den ble båret fram på en bred bølge av entusiasme i fagbevegelsen, den politiske arbeider- bevegelsen og store deler av opinionen ellers. Seinere, med skiftende økono- miske og politiske konjunkturer, har Arbeidsmiljøloven stadig vært under angrep. Og aldri mer enn nå, i 2015, med internasjonalt press for liberali- sering, økonomiske nedgangstider og en blåblå regjering. Aldri har heller forsvaret av den vært viktigere.

Ikke minst har arbeidsmiljøet på bygg fått nye og store utfordringer; med uansvarlige entreprenører, press på fagarbeidet, og stadig forsøk på sosial dumping. Da kan også solida- ritetsprinsippet bak heismontørenes aksjoner på 1970-tallet, være viktige å ta med seg.

Inger Bjørnhaug skrev «Gleden ved et helt stykke arbeid». Boka om Foreningens historie 1955-1980.

INGENTING VAR FARLIG FØR

🇳🇴 : UKJENT

📄 : MARTIN GRANSETH

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Roy Magnussen

Roy forteller at sin første hjelm arvet han etter en montør fra Sveits som han jobbet med fra '60 til '61.

Vernesko arvet han fra sin far som arbeidet på Nyland øst. I skipsindus- trien var de tidligere ute med verne- utstyr enn i bygg og anlegg. I starten kunne han overraske mange når han vippet opp kasser ved å bruke rul- lespett med skoa som brekkstang. I bedriftene kom verneskoene mot slutten av 60-tallet, men man måtte ut på 70-tallet før det ble vanlig i alle bedriftene. Og som sikkert mange husker så var det ikke sikkert de passet, her fikk man ta det som var kjøpt inn.

Roy forteller om montasjen i Try- vannstårnet. Her ble det ikke brukt stilasjer eller noen form for fallsik- ring. Alt ble montert fra trapper og repoer uten noen form for sikring og maskinrommet hadde ikke gulv, men besto av bjelker i toppen hvor mas- kinen lå. Den veide ca 4,5 tonn og var plassert ca. 110m over sjakkebunn.

41 ÅR MED AUS

4. mars 1974 møttes 24 represen- tanter. De kom fra seks e-verk og fra yrkesskolen i Steinkjer. Det som skulle diskuteres var AUS (arbeid under spenning)-opplæring. Senere ble også NVE involvert. De utarbeidet et grunnlag for hvordan man trygt skulle kunne jobbe på elektriske an- legg etter en modell fra Danmark og England. Det ble i starten satt i gang med en ukes opplæring på skolen i første og andre klasse på yrkessko- len, og 2 uker i tredje klasse.

Fokuset var på e-verk og hvordan man skulle kunne drive vedlikehold uten strømstans, så det er ikke så rart at det tok litt tid før det spredde

seg til andre bransjer. Fokuset for e-verkene har jo også hele tiden handlet om å jobbe med spenning, mens vi i andre bransjer har hatt fokus på å jobbe tryggest mulig og derfor prøver å jobbe spenningsløst så mye som mulig. Men innflytelsen og grunnlaget har vært der hele tiden siden AUS-opplæringen begynte på yrkesskolen på Steinkjer, i dag kjent som Egge videregående skole.

I 1998 fikk vi FSL, og åtte år senere kom FSE forskriften ut som tok over som et felles regelverk for høyspent og lavspent.

Roy kan fortelle meg at han begynte med sikkerhetskurs på slutten av 80-tallet. Dette gjaldt nok ikke alle heismontørene, men fokuset har vært stadig økende og vi er blitt mer bevisst i måten vi jobber på elektriske anlegg. Men vi har fortsatt mange ulykker som kunne vært unngått og må derfor ikke miste fokuset. Og gode rutiner som blant annet slike forskrifter er med på å sette er et viktig verktøy.

« Husk alltid å ha minst to sikkerhetsbarrierer for noe går galt.

HEIS-PIONERENE I ØSTFOLD

I ØSTFOLD SOM ANDRE STEDER I NORGE VOKSTE DET SEG I PERIODER FREM HEISAVDELING OG FIRMAER. EIVIND KRISTIANSEN (75) BEGYNTE SOM HEISMONTØR I TIDEN DA DETTE SKJEDDE I ØSTFOLD.

📺 : JOHNNY LEO JOHANSEN 📖 : JOHNNY LEO JOHANSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Eivind Kristiansen er en av de som tidlig var med i de første fasene av etablering av heisavdeling i Østfold for Brødrene Reber. Han ble kontaktet av Rollaug Jensen som et år tidligere hadde etablert avdeling på Sellebakk i Fredrikstad.

- Jeg begynte i mai -75 som hjelper, forteller Eivind. Da jobba jeg på Titan som elektriker og hadde litt med heisene der, da fikk jeg kontakt med Rollaug Jensen som jobbet for Brødrene Reber og dermed fikk jeg tilbud om jobb.

Noen år senere ble og elektriker Kai Kvarud med på laget. Eivind og Kai kjente hverandre fra å ha jobba sammen på Torpefabrikken, en papirfabrikk i Østfold som ble lagt ned.

På Torpefabrikken var det både Munch, Wisbech og Hjørnegaard heiser. Jeg husker det var en Ingeniør Nøglegaard der som hadde brokk. Så

når vi skulle kjøre heisen der så ba han meg om å trykke på knappen for han måtte holde på brokken.

- Starten var så voldsom på disse heisene, det røska igang.

Fortuna senere tatt over av Kone, ble og etablert hvor Knut Nilsen drev på. På den tid var det hevd på at vi ikke gikk i hverandres fotspor. Og jeg tror det var når Knut var på ferie at en kunde med Fortuna heis ringte og jeg var borte å hjalp dem. Det var nærmest en fornærmelse på den tiden at jeg hadde vært å rørt en annen montørs heis. - Den gangen var det veldig mine og dine heiser, kan Eivind fortelle.

Det var flere vaktmestere man ble godt kjent med og man fikk ofte en kaffe og en liten prat rundt på bygga. På sykehuset i Fredrikstad og Sarpsborg var det Schlieren heiser som Reber tok over. Det var Triplex senge-

heiser og kompliserte relestyringer. Når man etterhvert fikk tak på det så gikk det greit forteller Eivind som ble en montør som ofte var problemløser ved feil på heiser.

Jeg husker det ga meg mye selvtillit å jobbe med heiser. Der jeg kom fra så var det ofte en forman som fortalte alt om hvordan ting skulle være. I Reber kunne vi få hjelp fra Oslo eller Kristiansand, men stort sett løste vi det meste selv.

Det ble mye alene jobbing og noen ganger var det litt tungvint. Vi hadde en heis på Sagahuset i Sarpsborg som var slik at hvis du ikke kjørte den langt nok ned etter å ha hatt den på servise så starta den på fullfart opp og smalt rett i taket. Da var det bare å finne frem en boks, få veiemat under og vippe under fangapparatet. Først på ene siden så på andre siden. Donk sa det idet den løsnet.

Eivind Kristiansen

«Jeg var full av olje fra topp til tå og det var olje overalt.

DET VAR MYE TØFFE JOBBER.

En av de første jobbene Kai Kvarud kom på stod jeg med pakningskift på Epa bygget i Sarpsborg. Jeg var full av olje fra topp til tå og det var olje overalt. - Det er ikke sånn overalt følte jeg ansvar for å forsikre Kai om.

Året etter jeg begynte det var i -76, så hadde vi møtte med Leif Johansen fra Oslo og etablerte Klubb her nede. Alle var med når jeg begynte hos Reber var det var automatikk fra jeg var med i Kjemiske fagforeninga på Titan og rett over til HMF, det gikk av seg selv.

Vi var ofte invitert inn til Oslo for der måtte vi være med, vi kjørte alle i en bil. Jeg var i perioder Sekretær og Kai var i en periode klubbleder. I Oslo var det blant annet Terje Skog, Tor Sundby og Erik Kristiansand som var aktive i fagforeninga. Leif Johansen var og meget aktiv og var problemløser og holdt også kurs for oss i Reber.

Etterhvert ble vi flere i Østfold og Sten Nilsen kom som elektriker fra Norsk Teknisk Porselensfabrikk(NTP). Håkon Ås som hadde vært nede å hjulpet oss i Østfold kom fra Oslo og bosatte seg i Rakkestad. Han hadde

gått gradene i Wisbech hvor mon-tørene starta på verksted for de fikk jobbe ute på anlegg.

Jeg tok prøva med et Deve anlegg på Jeløy Skole og det var trøbbel med å feste føringene.

Teorien tok jeg ved Lakkegata og jeg hadde pugga tegningene, dermed var det ikke så vanskelig og prøven gikk veldig greit.

Per Engebretsen var og en som jobbet rundt i distriktet her på den tiden. Han jobbe for en del forskjellige firmaer. Etterhvert kom det noen Thyssen heiser i distriktet og de var det oftest han som hadde.

Det var og en som het Harald Lianen som vi hadde her nede i Østfold og jeg husker vi fikk de første automat-dørene på hotell City hvor det var Dynatron 2 heiser som da hadde tatt over for Dynatron 1 styring. - Vi pakka opp en masse posere med deler Qks 8 dør og skjønte ikke en dritt. Harald hadde vært på kurs og vi fikk det til.

Det var enklere med relestyringer synes jeg og det var ikke like greit når det ble mer og mer elektronikk.

Her nede i Østfold er vi kjent for dialekta og vi har og artige varianter veldig lokalt. En gang jeg var på jobb i Moss subbet døra i «Træskællen» og vaktmesteren skjønte ingenting. Jeg måtte forklare at det var treskelen. Å ja sa han.

På fabrikken var det kallenavn på alle spesielt på Torp og Sellebakk. Det var Planken, Dritten og orginalen Kortiben. Hvis man sa døpenavnet så var det ingen som skjønte hvem du snakka om. Den gang var det lett å få jobb. Man begynte som læregutt eller hjelpgutt, det var ikke noe problem.

Jeg hadde sommerjobb på en gård når jeg var 14 år. Da var jeg sterk og fikk ansvar for fjøset. Det var ingen biler på den tiden, kun hest og sykler. Så ofte kjørte jeg flatvogn og fikk låne hesten for å kjøre flyttlass for folk. Hesten var skvetten og kunne få for seg å sette fullfart uten at man hadde muligheter til å stoppe den. Heldigvis stoppet den når den kom utenfor stallen sin.

Tidene forandrer seg.

BERGENSAVDELINGEN

DEN FØRSTE HEISEN PÅ VESTLANDET BLE MONTERT PÅ DET HØYESTE PUNKTET I NYGÅRDPARKEN I 1898, MEN FOR Å KJØRE HEISEN KOSTET DET EN LITEN SLANT PENGER.

🇳🇴 : TOR SUNDBY OG K. NYBLIN 🇸🇪 : TOR SUNDBY

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

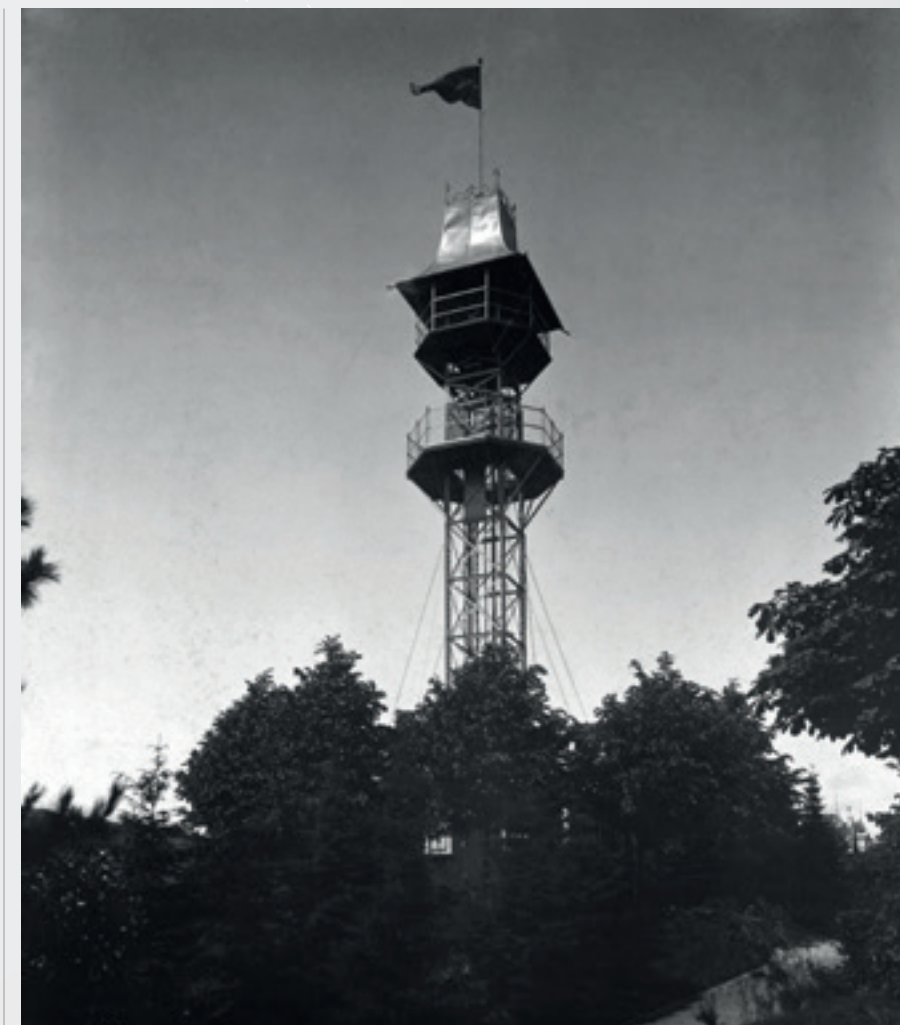
Wisbech og Fortuna var enerådende på å montere heiser i Bergen i årene frem til Sverre Munck startet heisproduksjon i 1948.

De første heismontørene som monterte heiser i Bergen var svensker og østlendinger som monterte heiser for Wisbeck og Fortuna, og de fleste som var ansatt her ble også med da fagforeningen opprettet avdeling i Bergen i 1935; altså 5 år etter Oslo.

BERGENSUTSTILLINGEN

Bergensutstillingen i 1898 ble holdt i Nygårdsparken. Denne utstillingen bestod av en landsutstilling som presenterte norsk industri og håndverk, en internasjonal fiskeriutstilling og en kunstutstilling. «Permanenten» eller «Den Permanente Utstillingsbygning» som ligger ved festplassen ble bygget for Bergensutstillingen og stod ferdig i 1896. Dette bygget står fortsatt og huser i dag Vestlandske Kunstindustrimuseum.

En annen attraksjon var Wisbech & Meinichs «Udsigtstaarn med elektrisk Personelevator». Heisføreren

Trykket med tillatelse fra Universitetsbiblioteket i Bergen.

stilte i uniform, og trolig var dette den første heisen i Bergen. Norges første personheis ble nemlig fremstilt samme år, ved Wisbechs fabrikk i Kristiania.

Foreningens lokaler lå i loftetasjen til Svenneforeningens hus i sentrum, og i motsetning til i dag i en villa, måtte medlemmene traske opp de 5 etasjene for å få betalt merkepengene (kontingenten). Oslomontøren Birger Romsås hadde slått seg ned i Bergen, og ble en selvsagt kasserer som hadde kontrollen for at pengene kom inn. I de første årene var det Wis-

beck og Fortuna som sendte montørene landet rundt, men Bergen var og er reiseavdelingen i avdelingene.

Hans Kristian Rustad var også en Oslomontør som slo seg ned i Bergen, og om han går det så mange historier som ikke egner seg på trykk; selv ble jeg hans læregutt. Ikke bare var han usannsynlig sterk, men han var den eneste som direktøren krevde å få lese hans rapporter fra anleggene først. Ryktene sier at da satt direktøren og lo godt; de to passet godt sammen! Han er den eneste montøren som jobbet med hvit skjorte!

Men en historie kan jeg fortelle, og det fra en heismontasje like ovenfra kaiene. Det var nettingsjakt, og Rustad sto i sjaktebunn for å stable motvektslodd. Montør Otto Hansen stå i etasjen over, og hørte plutselig bræking fra et dyr bak seg. Med ett fór en geit forbi Hansen og ut i sjakten, traff motsatt sjaktside og falt ned i hodet på Rustad. Hvem som ble mest sjokket av geiten og Rustad skal være usagt, men geiten besvimte og Rustad bannet så det sang!

« **Det viste seg at geiten hadde rømt fra en av fjordabåtene som skulle til Sogn, og ende sine dager i fjellene der oppe.**

For dagens montører kan jeg forsikre at det var nok helt andre tider med både verktøy og HMF den gangen enn i dag. Derfor reagerer jeg sterkt nå jeg ser arbeidsfolk ikke gidder å skifte på arbeidsplassen, men går i fult arbeidsutstyr til jobben. Og jeg reagerer på at reisemontører kommer i spisesalen på hotellet i arbeidsklær, i stedet for å kle seg om!

I dag har fagforeningen lokaler i elektrikerens hus i det gamle snabestrøket i Kalfaret. Dette er etter min mening fornuftig, for samhold gir styrke!

Kalfarveien _ Foto Tor Sundby

TVERS GJENNOM LOV TIL SEIER

STREIKENE VED TOLLPOST-GLOBE 1992 OG SAS-HOTELLET 1993 – 1994

🇳🇴 : ØRN E. BORGES

📄 : HARALD BERNTSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Høsten 1992 var arbeidsløsheten under Gro Harlem Brundtland på full fart opp mot etterkrigsrekord, og under ledelse av Arbeiderpartiets tidligere finansminister Per Kleppe la den regjeringsoppnevnte Sysselsettingskommisjonen, med LO-leder Yngve Hågensen som medlem, fram ei innstilling om mottiltak.

Under navnet Solidaritetsalternativet stilte kommisjonen seg enstemmig på den liberalistiske økonomen Milton Friedman's resept for å unngå massearbeidsløshet: Den sa at styresmaktene i hvert land til enhver tid måtte sørge for å opprettholde en såkalt likevektsledighet, altså en så høy ledighet at arbeiderne ikke blei for frekke og krevde for høy, det vil si konkurranseudyktig lønn (da beregna til 3,5 prosent i Norge). Og den la til at arbeidsplassene ved hjelp av midlertidige ansettelser og svekka stillingsvern måtte gjøres så utrygge at arbeiderne sto med lua i handa også av den grunn.

Spørsmålet om bemanning hadde lenge vært et stridseple mellom transportarbeiderklubben og ledelsen ved spedisjonsfirmaet Tollpost-Globe etter at bedriften i april 1992 flytta fra Oslo sentrum til ny terminal på Alfaset i Groruddalen. Klubben ville ha 141 faste heltidsstillinger på terminalen. Bedriften gikk bare med på 110 heltidsstillinger ved sida av ca. 30 deltidsstillinger. På grunn av dette vedtok klubben 7. oktober 1992 å gå til streik.

Straks vedtaket var gjort, slapp alle uorganiserte dagsere inn på møtet for å delta aktivt i streiken. NHO stempla straks streiken som ulovlig, og i samsvar med Hovedavtalen og arbeidstvistloven slutta ledelsen i Transportarbeiderforbundet seg til dette. Men da NHO i ei pressemelding skapte inntrykk av at NHO og forbundet var enige om "bedriftens rett til å ansette arbeidere på deltid" og "til å la andre utføre godsekspeditørenes arbeid under en ulovlig

aksjon", protesterte forbundslederen Walter Kolstad på det kraftigste. Han måtte riktig nok på ny uttale at streiken var ulovlig og be de streikende om å gå tilbake til arbeidet.

Men til dundrende applaus på streikemøte føyde han til at det var gode grunner til streikeviljen blant godsekspeditørene.

Den 12. oktober skjerpa de streikende aksjonen ved å gå til blokade av terminalen fordi 10 – 15 dagsere, ca. 25 prosent av dagarbeiderne, gjorde arbeid som streikebrytere. Alle ødrige organiserte og uorganiserte slutta oppå om streiken fra første dag. Lastebilene blei da omdirigert til terminalene i Fredrikstad, Drammen og på Rudshøgda, noe de streikende så på som moralsk sett streikebryteri. Bedriften svarte på blokaden også med å sette en frist på en halv time for å ta opp igjen arbeidet, en trussel som straks blei avvist på klubbmøte. Både klubben og klubbstyret var blitt

TollPost bygget

stående ved sida av den valgte streikekomiteen. Dermed kunne Tollpost-Globe stille klubben og de tillitsvalgte til ansvar for det lovbruddet som streiken var, og etter klubbmøtet overleverte bedriften skriftlige avskjedigelser av de klubbtiltitsvalgte. At klubben og klubbstyret fortsatte å eksistere, blei begrunna med at det i følge Hovedavtalen ikke lenger var lov for et klubbstyre å trekke seg tilbake. De streikende kunne likevel ha vedtatt å sette klubbstyret til side til fordel for den særskilt valgte streikekomiteen.

Dagen etter fulgte bedriften opp med skriftlig å true samtlige streikende med avskjed. Dette ga forbundsleder Kolstad anledning til offentlig å stemple bedriftsledelsen som uklok, og LO-leder Yngve Hågensen viste dårlig skjult sympati med å si at bedriftens handlemåte ikke var egna

til å få til en rask og lykkelig løsning på konflikten. De streikende erklærte at de var villig til å møte på jobb dagen etter hvis avskjedigelsen av de tillitsvalgte blei trekt tilbake, og bedriften svarte med å prøve å så splid dem imellom ved å svare at den ikke kunne gå tilbake på avskjedigelsen av de tillitsvalgte, bare av de øvrige streikende. De siste ville heller ikke bli straffa økonomisk eller trakassert på andre måter.

Splittelsesforsøket lyktes ikke, Tollpost-ledelsens steile linje utløste snarere økt sympati med streiken, både fra andre Tollpost-klubber, i hele fagbevegelsen og i pressa, foruten i form av økonomisk støtte.

Heismontørenes Fagforening oppfordra offentlig til boikott av Tollpost-Globe, ei oppfordring som blei støtta av mange klubber rundt omkring. Nå slutta også arbeiderne ved terminalene i Drammen. Bergen og Trondheim opp, og de ansatte ved Linjegods i Oslo erklærte at de var klare til å iverksette sympatistreik.

Det som til slutt, 20.oktober, brakte streiken til opphør, var en enighet som LO og Transportarbeiderforbundet oppnådde med NHO om at de fem tillitsvalgte skulle få jobbene tilbake. Bakgrunnen var nettopp at hvis streiken hadde fortsatt, ville støtteaksjonene som var varsla, ramme en stor del av transporten i landet.

« Da bedriftsledelsen prøvde å underkjenne valget, blei den tvinga på retrett av LO og NHO.

Trass i at de streikende måtte gå med på at det sittende klubbstyret måtte gå av, oppsummerte Tollpost-Globespeditørene at de hadde vinni full seier, og valgte hele streikekomiteen inn i et nytt klubbstyre.

Da bedriftsledelsen prøvde å underkjenne valget, blei den tvinga på retrett av LO og NHO.

I forhandlingene som fulgte, under ledelse av LO og NHO, blei det oppnådd flere faste ansettelser og brukbare kompensasjon for ubekvemme skift i en prøveperiode. Et anna og mer vidtrekkende resultat av streiken, for hele fagbevegelsen og alle arbeidere, var at den ved tariffoppgjøret i 1994 la grunnlaget for nye og klare bestemmelser om verdige ansettelsesvilkår i Transportarbeiderforbundets tariffavtale. Dermed bidro streiken til å stanse den liberaliseringen av Arbeidsmiljøloven i spørsmålet om midlertidige ansettelser som Ap-regjeringa og Sysselsettingskommisjonen først hadde gått inn for, og som også LO-ledelsen først hadde støtta.

Den andre aksjonen som i høy grad bidro til det samme, var motstanden ved SAS-hotellet i Oslo mot et forslag fra bedriften i 1993 om å slanke bemanninga fra 303 til 196 ansatte, basert på prinsippet om at egne ansatte var "ut" og innleid arbeidskraft "in". Både ledelsen i LO og i Hotell- og restaurantarbeiderforbundet ga hotellklubben full støtte, forbundet med å varsle politisk streik mot Ap-

regjeringa for dens støtte til "fleksibilisering" i arbeidslivet. Hotellet blei også trua med boikott fra ei rekke hold og måtte å med på at ingen ansatte skulle erstattes av innleide.

Året etter, i 1994, prøvde hotellet seg likevel på omkamp, som straks blei møtt med ulovlig streik fra de ansatte. Til stående applaus fra de streikende gjorde forbundsleder Svein Fjæstad sin plikt ut fra lov- og regelverk da han med dårlig skjult sym-

sigelser. Resultatet var svært viktig også fordi saka gjaldt arbeids- og ansettelsesvilkår for arbeidere med innvandrerbakgrunn. De ansatte på SAS-hotellet hadde vist at veien framover ikke gikk gjennom å la motparten sette arbeidsinnvandrere og innfødte opp mot hverandre, men gjennom å holde sammen i klassefelleskapet på tvers av nasjonalitetene, som var mange av på hotellet og i bransjen i det hele tatt.

« Svein Fjæstad gjorde sin plikt ut fra lov- og regelverk da han med dårlig skjult sympati ba dem om å avslutte streiken.

pati ba dem om å avslutte streiken. Streiken fikk full støtte fra den øvrige fagbevegelsen i Oslo, fra transportarbeidere som blokkerte bedriften, og fra bygningsarbeidere og heismontører som sørga for å stanse alle heisene i hotellet. Etter fem dager kom det til et møte mellom LO og NHO, med forbundet, arbeidsgiversammenslutninga i bransjen, bedriftsledelsen og klubbledelsen til stede, der oppsigelsene blei "frys".

Etter årelange resultatløse drøftinger vant arbeiderne endelig fram i rettsapparatet i 1997. Hotellet måtte trekke tilbake et nytt forsøk på opp-

Seinere er fleksibel innleie eller "insourcing" blitt regelen i hele hotellbransjen, men det kan ikke lastes de streikende på SAS-hotellet i 1994.

Litteratur for videre studier: Harald Berntsen: *Fra dagarbeider til fagarbeider. Transportarbeiderklubben DFDS Tollpost-Globe, Oslo 25 år (1976-2001). Oslo 2001, s. 73 – 86 og samme forfatter: Alle rettigheter! Hotell- og restaurantarbeiderne i service og strid gjennom 75 år. Oslo 2010, s. 439 – 445.*

HEISCUPEN

NEDERST I EN «BUNKER» I HELSINKI OPPLEVDE VI ÅRETS VAKRESTE EVENTYR, HEISCUPEN. SAMHOLD, KAMERATSKAP, SKUFFELSER OG SEIRER, ALT MED FORSKJELLIG SINN.

📺 : JOHNNY LEO JOHANSEN 📺 : JOHNNY LEO JOHANSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Ikke har det vært så stor jubel noe sted siden Norge slo Brasil, ikke har det hvert så stor skuffelse siden Høyre kom til makten. En av verdens beste keepere Svein fra Badboys kjempet tappert for å holde fiskenettet fri for baller.

Den meget erfarne manageren Rune Larsen pepper Pampas laget til maks. før hver eneste kamp. Heismontørsvettedråper renner nedover trente og til dels utrente kropp. Spillere fra fjern og nær kjemper sin viktigste kamp i forsøk på å oppnå heder og ære og her lykkes alle på hver sin måte.

Det er sang, det er tårer, det er latter.

Med HMF foran på drakta og Stavanger på ryggen i Svart og Orange imponerer dette laget både med sin vakre drakt, sitt vakre spill og sin kampånd i Arenaen. Det blåses i Dommerfløyter og Futsballen må motstå de hardeste spark, selv jumboplassen er det kamp for.

Gamle historier blir nye, en spiller må en tur på båra for å surre på ny bandasje før kjemperen går på videre. Sekretariatet har full kontroll fra hovedkvarteret, Ketchup og Chips går veggimellom. Firmaer som ellers konkurrerer står sammen, spillere som ellers er kollegaer takler hverandre stygt, her får man se alt.

"THYSSEN-TAKK

Hisslandslaget fra Sverige gikk inn for rugby taktikk mot Schindler Best, men måtte se seg slått i en henrykende kamp. I semifinalen mellom Euroheis og Thyssen gikk på overtid

og til og med dommeren havna på ræva. I en spennende kamp til siste man sa «Thyssen-takk» for seg.

JUMBOFINALEN

Kone2 og Otis Danmark briljerte med teknisk flott spill i jumbofinalen. Når Petter'n har fløyta er det ishockey-regler som gjelder og vi fikk se en og annen takling. Otis Danmark vant tilslutt jumbofinalen og kunne stolt ta bøtta hjem.

MARADONA-TAKTER

Vi ble og vitner til Maradona-takter hvor man løper frem og tilbake, mens man fikser på håret. Bronsefinalen stod mellom Thyssen og Knutsen. Et fantastisk publikum sørget for å bakke opp lagene til å yte sitt ytterste tross en hard cup. Knutsen trakk her det lengste strået med sluttresultat 2-0.

GRAND FINALE

Laget Schindler Best mot Euroheis i final hvor Schindler gikk tidlig ut med ledelse som ble utlignet ved straffe til Euroheis. På overtid med kamp til siste mann var det «gutt-sing» og fighting til The bitter end hvor Euroheis scoret og Schindler ble nest best.

En fantastisk forestilling i en jevn kamp på en sportslig dag. Vi møtes til revansje neste år i Amsterdam. Otis blir arrangør og klubbleder Stian Pedersen garanterer Otis lag neste år.

Resultater Heiscupen

1.PLASS:	EUROBOYS (EURO-HEIS)
2.PLASS:	REBER OSLO
3.PLASS:	THYSSEN OSLO
4.PLASS:	KS-BERGEN (ING.KNUTSEN OG STAHL BERGEN)
JUMBO:	OTIS DANMARK
TOPPSCORER:	PATRICK ANDREASSEN (EUROBOYS - EURO-HEIS)
ÅRETS KJEMPER:	JØRGEN JENSEN (THYSSEN OSLO)
ÅRETS MÅLVAKT:	JO ARE SMEDSTAD (KONE 1)
ÅRETS PUBLIKUM:	THYSS-TEK (THYSSEN OG HEIS-TEK)

LANDSRÅD

HØSTENS LANDSRÅD I HEISMONTØRENE FAGFORENING BLE AVHOLDT DEN 4. NOVEMBER 2015.

🇳🇴 : TOR-ERIK LUNDBERG

🇸🇪 : TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

På dagsorden stod Tariffoppgjøret 2016, DSB og Eltilsynets rolle i å hindre at arbeidere uten DSB-godkjenninger eller fagbrev arbeider som heismontører, håndholdt elektronisk verktøy. Temaer som bidro til gode diskusjoner.

TARIFFOPPGJØRET 2016

Jan Aasarmoen fra El & It Forbundet innledet. Det er fortsatt ikke avgjort om det det blir forbundsvist eller et samordnet oppgjør. Elektrikerne kommer til å legge vekt på å få bedret tjenestepensjonen. De går inn for et samordnet oppgjør da de mener det kan bli behov for å legge hele fagbevegelsens kraft bak kravene. Ved forbundsvis oppgjør vil det være Fellesforbundet (frontfagene) som forhandler først.

De fleste heisbedrifter har i dag opptil 5 % tjenestepensjon fra første krone forhandlet frem lokalt. Det ble gruppeoppgaver og en bred og god diskusjon på Landsråd rundt tariffoppgjøret 2016.

DSB OG ELTILSYNET

Runar Røsbekk fra DSB var invitert til Landsråd for å presentere DSB sitt

arbeid og for å svare på spørsmål om Eltilsynets rolle i å hindre at arbeidere uten DSB-godkjenninger eller fagbrev arbeider som heismontører. DSB sitt arbeid er basert på tillit til at bedriftene har et eget internkontrollsystem, sa han. De har vært tøffe og gitt avslag på mange søknader om DSB-godkjenning, sa Røsbekk som også innrømmet at de er underbeimannet. Leder av HMF, Markus Hansen, sa spøkfullt at HMF gjerne stilte med en mann i uka for å hjelpe DSB med å behandle søknader. Les mer om foredraget til DSB i egen artikkel.

HÅNDHOLDT ELEKTRONISK VERKTØY

På Schindler hadde de tidligere PDA, men denne ble levert inn da klubben ikke var fornøyd med den. Nå har de fått en Ipad Mini med blant annet en egen App for føring av timer. Timene skrives i "fiktiv sanntid". Thor-Helge Reber (Reber) kunne fortelle at den nye løsningen stort sett er blitt godt mottatt. Den har en god delekatalog, feilsøkingverktøy som kan kobles til styringen, egen App som gir tilgang til dokumentasjon også på fremmedfabrikat. Et minus ved den er at det er enkelt å taste feil. Da kan ikke montøren rette opp feilen selv. De har

heller ikke mulighet til å laste inn egne APP'er på Ipaden. Dette er løst ved at montørene får en uavhengig smarttelefon ved siden av som de kan ha egne APP'er på. Et mindretall i klubben bruker fortsatt papirsedler. Det er satt ned et eget utvalg bestående av representanter fra klubb og bedrift som sammen skal se på løsninger som kommer, sa han.

KONE sitt verktøy fungerer greit, men er teknisk dårlig og skal utfases. KONE konsernet har kommet med en ny løsning som klubben ikke kunne ta imot. Den var blant annet basert på sanntid og hadde to GPS 'er. Klubben selv ønsker timeregistrering med redigeringsmuligheter, verktøy og "infobank". Direktøren på KONE har svart at han skal snu alle steiner for å finne en annen løsning. Selv om det er uklart hvilken rolle direktøren har i kampen rundt nytt system.

«...HMF stiller gjerne med en mann i uka for å hjelpe DSB med å behandle søknader.

- EN SPØKEFULL MARKUS HANSEN

Runar Røsbekk fra DSB

DSB OM FEK OG SØKERE FRA EØS

RUNAR RØSBEKK FRA DIREKTORAT FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB) VAR INVITERT TIL HMF SITT LANDSRÅD FOR Å PRESENTERE DIREKTORATET SITT ARBEID.

🇳🇴 : TOR-ERIK LUNDBERG 🇸🇪 : TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Runar Røsbekk fra Direktorat for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) var invitert til HMF sitt Landsråd for å presentere direktoratet sitt arbeid. Og for å svare på spørsmål om Eltilsynets rolle i å hindre at arbeidere uten DSB-godkjenninger eller fagbrev arbeider som heismontører.

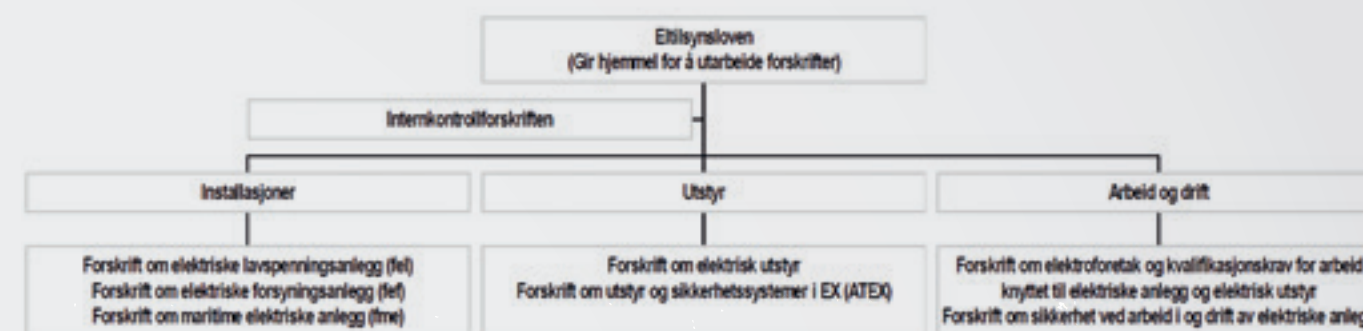
DSB har et nasjonalt elsikkerhetsansvar for alle typer elektriske anlegg, sa han. DSB gir føringer til Det Lokale Eltilsynet (DLE) som fører tilsyn med blant annet private hjem.

SAKSBEHANDLING FOR SØKNADER FRA PERSO- NER OMFATTET AV EØS

Det som opptar oss heismontører er nok måten DSB behandler de såkalte DSB-godkjenningene. Saksbehandlingsreglene for søknader fra personer som er omfattet av EØS-avtalen og som ønsker å videreføre eget yrke i Norge er i hovedsak uforandret i Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og utstyr - FEK, sier Røsbekk. (Se utdrag fra FEK.) Det er derfor ingen praktisk endring i måten å behandle søknader på fra

personer fra land som omfattes av EØS-avtalen. Selv om det ofte oppfattes som at hvem som helst kan gå gjennom hos DSB, så sier han at de har vært tøffe og gitt mange avslag på søknader. Dersom de finner falskede papirer så fører dette til politianmeldelse. Men han innrømmer at de er underbemannet og gjerne skulle hatt mere ressurser.

Røsbekk sier at det stilles de samme kravene til utenlandske elektroforetak som til de norske, og henviser til FEK. Alle elektroforetak skal være

registrert i Elvirksomhetsregisteret. Videre sier han at alt er basert på bedriftens internkontrollsystem. Ufaglærte kan bygge og vedlikeholde elektriske anlegg dersom de blir direkte fulgt opp. Han sier at det alltid vil være kjeltringer som lar ufaglærte jobbe uten tilsyn. Her må regelverket klargjøres.

Henvend dere til Det Lokale Eltilsynet, svarer han på spørsmål om hva vi skal gjøre hvis vi kommer over bedrifter som jobber på heis eller elektriske anlegg uten nødvendige papirer. Han ønsker også at vi bruker forbundet som en "kanal" inn. Kontaktinformasjon til Det Lokale Eltilsynet er å finne på DSB sine hjemmesider. Her finnes også en link til Elvirksomhetsregisteret. Men husk å dobbeltsjekke om navnet på foretaket er stavet riktig før du forsøker å søke det opp, påpeker han.

Norske heisforetak er registrert som elektroforetak:

Elektroforetak plikter å registrere seg i Elvirksomhetsregisteret. Elektroforetak plikter å benytte kvalifisert personell

TILSYN MED HEISFORETAK

Tilsyn med heisforetak er omtalt i DSBs instruks til DLE (Det Lokale Eltilsynet) og sier at heisforetak skal kun følges opp ved revisjon. DLE skal ikke foreta verifikasjon av anlegg. Det skal legges vekt på kvalifikasjoner hos foretakene og fagarbeiderne. Heisforetakenes rutiner angående FSE opplæring skal også sjekkes.

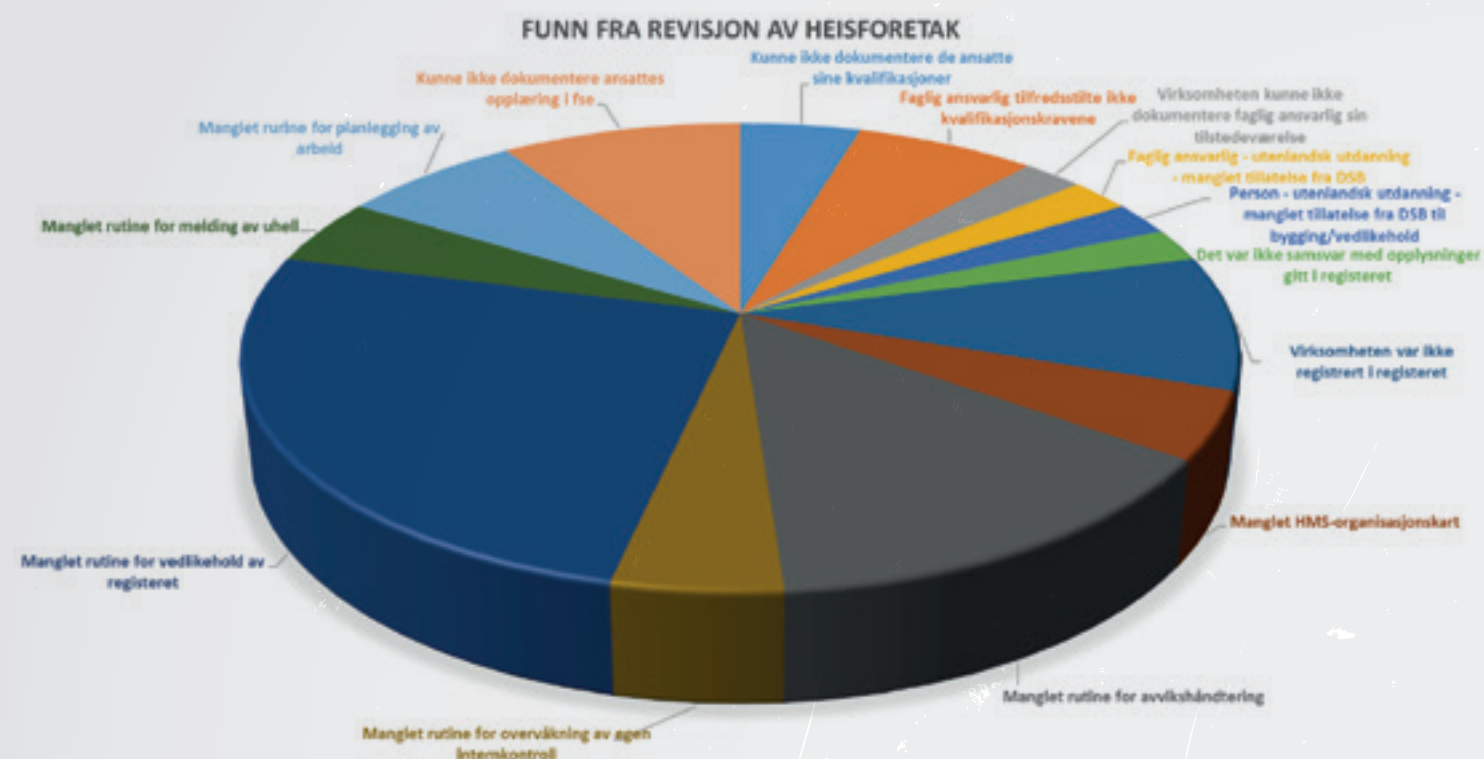
I en undersøkelse utført av de fem største DLE i landet, viser at heisforetak ikke melder om arbeid knyttet

til elektriske anlegg. De er derfor "ikke eksisterende" for DLE/DSB. Vi kan ikke drive verifikasjon av arbeid som ikke er utført, sier Røsbekk. DSB er derimot av den oppfatningen at det er riktig å føre tilsyn med heisforetak i form av systemrevisjon.

Det er tilsammen 113 foretak som er registrert som heisforetak hos DSB, men kun 25 av disse oppgir at de kun arbeider med heis.

« Røsbekk sier at det stilles de samme kravene til utenlandske elektroforetak som til de norske, og henviser til FEK.

Fortsetter neste side ►

Røsbekk oppsummerte med at de ser at mange underenheter fremdeles ikke er registrert i Elvirksomhetsregisteret, og som oftest betyr det at underenheten driver ulovlig. DSB sin erfaring er, på tross av dette, at FEK er tilpasset i de fleste elektroforetak. Men at forskriften har blitt en større utfordring for store foretak med mange underenheter som ønsker å tilby og utføre arbeid knyttet til elektriske anlegg. Det skal være en installatør i hver avdeling.

UTDRAG AV FEK MED KOMMENTAR FRA DSB

FEK § 1

FEK fastsetter krav til foretak og personer som utfører eller tilbyr å utføre arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr slik at arbeidet ikke fører til skade på liv, helse eller materielle verdier. Med foretak menes også underenheter til foretak. Den gjelder for alle norske og utenlandske foretak og personer.

FEK § 2

Foretak som utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr, skal bare benytte kvalifisert personell. Med kvalifisert personell menes personer som oppfyller §6 og §10 og som er oppdatert på den faglige utviklingen. Alt kvalifisert personell som benyttes skal være fast ansatt i foretaket. Kvalifisert personell kan

likevel leies inn eller ansettes for en begrenset periode i henhold til Arbeidsmiljøloven.

FEK § 6

Den som bygger og vedlikeholder elektriske anlegg, skal ha fagbrev innenfor elektrofag som er relevant for de aktuelle arbeidsoppgavene. Ufaglærte kan bygge og vedlikeholde elektriske anlegg når de blir direkte fulgt opp av person som oppfyller kravene.

FEK § 7

Den som har det faglige ansvaret for arbeidet knyttet til det elektriske anlegg, skal ha relevant master- eller bachelorgrad eller toårig utdanning som fagskoletekniker med relevant fagbrev. Vedkommende skal i tillegg ha minst tre års relevant praksis.

FEK § 10

Kvalifikasjonskrav ved offentlig tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

FEK § 11

Den som er lovlig etablert i en annen EØS-stat for å utføre yrket etter § 6 og § 10 har rett til å utføre yrket midlertidig i Norge. Dersom yrket eller opplæringen som fører frem til yrket ikke er lovregulert i etablerings landet, skal vedkommende ha utøvte yrke der i minst to av de siste ti årene for å ha rett til å utføre yrket midlertidig.

FEK § 12

Før en tjenesteyter utøver tjenester i samsvar med § 11 skal vedkommende informere DSB om arbeidets art og varighet. Informasjonen skal fornyes for hvert år tjenesteyteren ønsker å utføre tjenesten.

FEK § 13

DSB kan kontrollere tjenesteyterens yrkeskvalifikasjoner. Er det vesentlig forskjell mellom tjenesteyterens kvalifikasjoner og kvalifikasjonskravene i § 6 og § 10 og denne forskjellen kan ha betydning for offentlig helse og sikkerhet, skal tjenesteyteren tilbys å dokumentere sine kunnskaper ved hjelp av en egnethetsprøve.

FEK § 17

Ved søknad om godkjenning etter forskriften skal søkeren legge ved bevis for sin identitet og nasjonalitet, kopi av bekreftelse på kompetanse

eller formelle kvalifikasjoner som gir adgang til yrket, dokumentasjon på at retten til å utøve yrket ikke er tilbakekalt.

FEK § 18

Saksbehandlingsregler:

- DSB avgjør søknad om godkjenning
- DSB skal bekrefte å ha mottatt søknaden innen en måned etter at den ble mottatt. Søkeren skal informeres om hvilke dokumenter som mangler.
- Dersom søkeren ikke får svar innen 4 måneder etter at søknaden er mottatt og alle nødvendige dokumenter er fremlagt, skal dette regnes som et avslag som kan påklages.

FEK § 21

Godkjenning av kvalifikasjoner for personer som ikke er omfattet av EØS-avtalen må i utgangspunktet kunne dokumentere en utdanning som er sammenlignbar til yrket som utøves i Norge, og må i tillegg kunne dokumentere minst to års relevant erfaring i yrket fra hjemlandet.

FEK § 22

Språkkravet fra DSB begrenser seg til at personer skal kunne kommunisere med tilsynspersonell og må stille med tolk hvis dette er nødvendig.

Se hele forskriften se www.lovdatab.no

DSBs ansvar på samfunn sikkerhetsområdet omfatter nasjonal, regional og lokal sikkerhet og beredskap, brann- og elsikkerhet, industri- og næringslivssikkerhet, farlige stoffer, samt produkt og forbrukersikkerhet. I tillegg har de ansvaret Siviltforsvaret. DSB er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet, sa Røsbekk.

Blant DSBs tilsynsområder ligger Ellsikkerhetsavdelingen (ELS) som har ansvar for kraftprodusenter, nettselskaper, industri med høyspentkonsesjon, maritime el.anlegg, landbaserte elektriske anlegg, elektromedisinsk utstyr, el-utstyr, sporveier, jernbanen, DLE, objekter med egen el-produksjon og markedskontroll.

OSLOKONFERANSEN 2015

OSLOKONFERANSEN ER ET INITIATIV FRA EL & IT FORBUNDET DISTRIKT NORDLAND, OSLO/AKERSHUS, TRØNDELAG OG ROGALAND, KONSERNUTVALGET I TELENOR, KLUBB RELACOM, IKT BRANSJENS FAGFORENING OG HMF.

TOR-ERIK LUNDBERG

ALEXANDER JORDNES

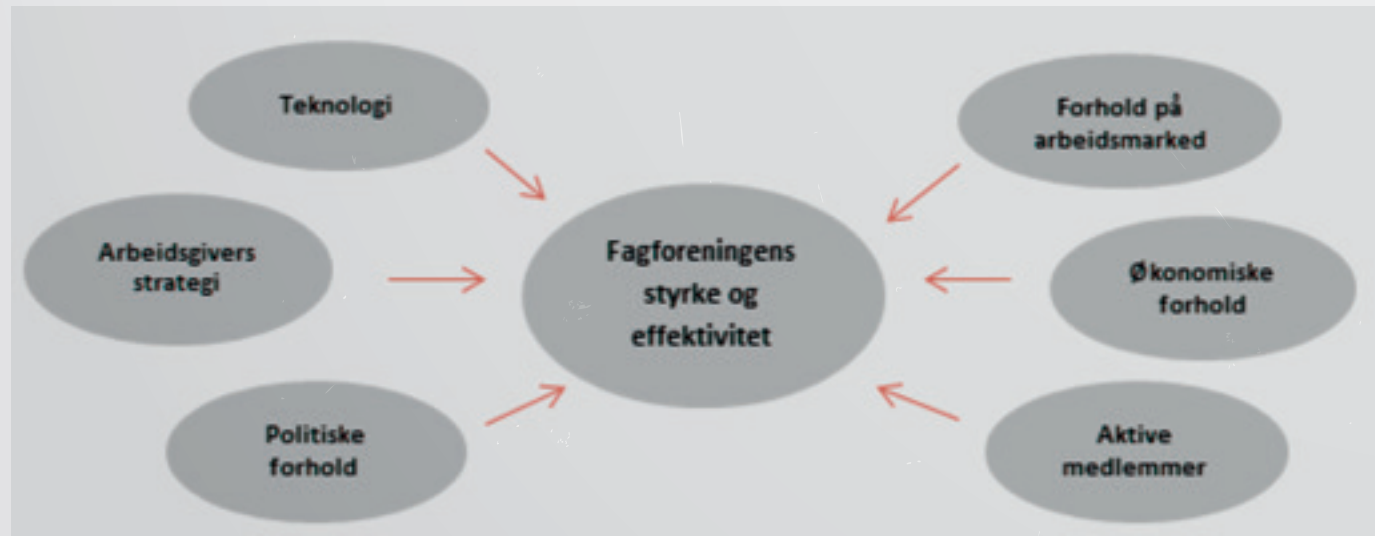
Arets Oslokonferanse ble avholdt på Samfunnshuset 26. og 27. august. På dagsorden stod blant annet tema som langsiktig strategisk tenkning, kommunevalget, tariffoppgjøret 2016 og de omstridte handelsavtalene TTIP/TISA. Blant innlederne var Anne Cecilie Bergene fra AFI, Roy Pedersen fra LO Oslo, Trine Lise Sundnes leder av Handel og kontor, Helene Bank fra Forsvar Velferdsstaten.

PASSIVE ELLER AKTIVE MEDLEMMER

Den norske modellen forvitres med en omorganisering av norsk arbeidsliv. Den angripes med endring i ledelseskultur og ved endring av politikk. Det er fagbevegelsens styrke som er avgjørende for hvordan vi ønsker at arbeidslivet og det norske samfunnet skal se ut. Anne Cecilie Bergene forsker ved Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) har forsket på langsiktig strategisk

tenkning i fagbevegelsen. Det er kampviljen, mobilisering og styrke som er avgjørende for overlevelse. Fagforeningenes styrke er avhengig av høy organisasjonsgrad og aktive medlemmer, sier hun.

Apatiske og passive medlemmer har en manglende interesse for fagforeningsaker og en medfølgende mangel på meninger i fagforeningsrelaterte saker. Aktive medlemmer er helt avgjørende for høy organisa-

Figur: Forhold som påvirker fagforeningens styrke

sjonsgrad, sier Bergene. Forskning viser at det er fem ganger så stor risiko for å forbli uorganisert hvis man er apatisk, enn om man er uenig i den jobben som de tillitsvalgte gjør.

EN TJENESTEYTENDE ELLER EN ENGASJERENDE FAGFORENING?

Skal fagforeningen og de tillitsvalgte være en serviceinstans eller en fagforening hvor medlemmene oppfor-

dres til å involvere seg i problemløsningen. Sistnevnte vil gi flere aktive og engasjerte medlemmer. For å få aktive og engasjerte medlemmer må man velge strategier og sosialisere medlemmene, sier Bergene. Man må strategisk velge de sakene som er verdt innsatsen og som vil gi en reel forbedring. Medlemmene må kunne kjenne seg igjen i sakene og de må være lett å forstå. Tilhørighet til fag-

foreningen og god kommunikasjon er viktig, samt inkludering og kursing av medlemmer.

GRATIS PASSASJERENE

Det er enkelt å forstå hvorfor de organiserte irriterer seg over de som velger å stå utenfor. De får alle godene uten å være med på å betale og dra lasset. Dessuten blir oppgavene til fagforeningen vanskeligere ved at noen velger og ikke å organisere seg. Lav organiseringsgrad truer også trepartssamarbeidet mellom partene i arbeidslivet og staten. Bergene så for seg utsagn fra politikerne som «hvorfor skal vi samarbeide med dere når dere bare har 30 % oppslutning?». Her nevnte hun blant annet Irland og England som gode eksempler.

I debatten som fulgte delte deltaerne på konferansen mange av sine erfaringer. Elektrikerne (EMF) fortalte hvordan de oppsøkte de kommende fagarbeiderne allerede ute på yrkes-skolen med gode resultat.

Bergersen fortalte hvordan fagbevegelsen i Irland utdannet egne folk som kun skulle drive med organisering, såkalt organisere.

LØSARBEIDEREN

Tenk deg å være frilanser. Det å kunne drive din egen bedrift, og du kan kalle deg entreprenør eller direktør. Skaper av egen arbeidsplass. Du får fleksible arbeidstider, og du kan ta deg fri mellom oppdragene og slappe av i lukrative omgivelser. Tid som du kan bruke til å dyrke dine fritidsinteresser.

Slik selges jobben som frilanser, eller løsarbeider som det egentlig heter, inn fra høyre siden, sier Cathrine Sandnes leder av venstresidens tan-

Tjenesteytende modell

Forbundet løser problemer på bakgrunn av henvendelser.

Forbundet yter service.

Medlemmene forventer service.

Oppmerksomhet rettet mot forhandlinger og av individuelle saker.

Medlemmene anser det som at de har betalt for tjenester som:
-forhandlinger
-Problemløsning

Passive og apatiske medlemmer.

Avhengig av spesialister, eksperter og ansatte i forbundet.

Lukkede kommunikasjonskanaler, mye enveis.

Sentralisert og topptung organisasjonsstruktur.

Avhengig av forbundsledelsen, innebærer «brannslukking». (reaktive strategier)

Organiseringsmodell

Medlemmer oppfordres til og involveres i problemløsning.

Forbundet utdanner, mobiliserer og tilrettelegger.

Medlemmene anser seg selv som organisasjonen.

Oppmerksomhet ikke begrenset til forhandlinger.

Medlemmer og forbundet:
-Utvikler mål og strategi i samarbeid
-Utfører kollektive aksjoner for å fjerne/løse problemer

Engasjement knyttet til opplæring, kommunikasjon og deltakelse i forbundet.

Utvikling og avhengighet av medlemmenes ferdigheter og evne.

Informasjonsdeling og åpne kommunikasjonskanaler.

Desentralisert organisasjonsstruktur.

Uavhengig av forbundsledelsen, innebærer skapende fremover rettede (proaktive) strategier.

Samfunnssalen

« Derfor er det så viktig med et politisk engasjement for å motarbeide at det legges til rette for et løsarbeidersamfunn. Både før, under og etter valget.

Cathrine Sandnes sa at Manifest ønsket å skrive en pamflett (bok) om hvordan byggeplassene har endret seg de senere år. Dersom noen ønsket å bidra oppfordres de til å kontakte Manifest.

kesmie Manifest. Det beskrives som noe moderne, hipt og kult.

Selv har hun jobbet som frilansjournalist og vet vel at det er alt annet enn lukrativt. Frilansjobbing startet kanskje med journalistene. Siden har det også spredt seg til andre yrkesgrupper.

Vi behøver ikke reise langt for å oppleve en heisbransje som er mye mer annerledes enn den vi kjenner

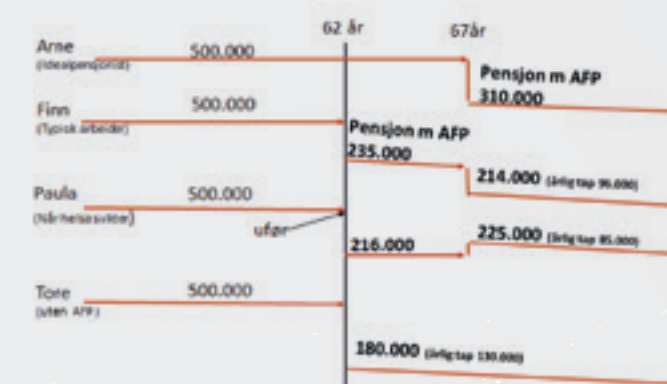
i Norge. En bransje med kontraktører som underbyr hverandre. Som Petter'n ville ha sagt: «det er så kort å reise at du kan rygge ditt».

Arbeidstakeren blir stående uten tryggheten ved å ha fast jobb med de sosiale rettigheter som dette medfører. Han/hun tør ikke si nei til noen oppdrag i frykt for og ikke få oppdrag neste gang. Det blir konkurranse mellom løsarbeiderne og de kan underby hverandre i pris til oppdragsgivers fordel. Arbeidsgiver slipper å betale sosiale utgifter til blant annet forsikring, pensjon, sykkelønn og tilrettelegging ved sykdom.

Løsarbeiderne er vanskelig å organisere. Derfor er det så viktig med et politisk engasjement for å motarbeide at det legges til rette for et løsarbeidersamfunn. Både før, under og etter valget.

Pensjonstap ved avgang 62 år.

(Født i 1963, 40 års opptjening, AFP-rett og kr500.000,- i gjennomsnittsinntekt)

Dette er det flere grunner til. Blant annet innføringen av vikarbyrådirektivet, endringene i arbeidsmiljøloven og privatisering.

PENSJON SOM TARIFFKRAV

Pensjon er ikke lett å forstå. Vi skal være glad for at vi har dyktige folk som har satt seg godt inn i saken, og som hele tiden er pådriver for å få til en rettferdig og god pensjon.

Arne Byrkjeflot fra LO i Trondheim som har god kjennskap til dagens pensjonsordning holdt et godt innlegg om pensjon på Oslo Konferansen. LO i Trondheim, i samarbeid med flere fagforeninger, mener at det er på tide å ta opp kampen for gode pensjonsavtaler og en AFP ordning i privat sektor som er rettferdig og ivaretar de som virkelig trenger å gå av ved 62 år. Det er mange som krever at hovedtariffoppgjøret neste år skal bli et pensjonsoppgjør. Samtidig som vi vet at pensjonsreformen skal evalueres i 2017.

Bildet ovenfor viser fire faktisk forskjellige eksempler på hva en født etter 1963 vil få i pensjon. Alle har en livsinntekt etter fylte 62 år i jobb på 20 millioner kroner. Arne

som greier å stå i full jobb til 67 år, tjener ytterligere 2,5 million kroner på de siste fem årene. Han belønnes med en pensjon som er 44 % bedre enn Finn som må gi seg etter 62 år. Paula, som blir ufør, mottar årlig fra 62 til 67 år en uførepensjon på kr 216.000 og får en liten påplussing ved 67 år.

HANDEL OG KONTOR TIL PENSJONSKAMP

En annen fagforening som allerede har begynt å mobilisere til pensjonskamp er Handel og Kontor. Trine Lise Sundnes leder av Handel

og Kontor hadde et innlegg på Oslo-konferansen. Hun la frem forskjellen mellom innskuddsbasert pensjon, ytelsespensjon og en hybridpensjon som er en miks av de to pensjonsordningene. Hun snakket også om den danske modellen hvor de som har tariffavtale eier ordningen.

- Mens innskuddspensjon er en spareordning, er ytelsespensjon en forsikringsordning. Dette betyr at med en ytelsespensjon er du garantert pensjonsutbetaling etter fastsatt nivå
- Det motsatte er tilfellet ved innskuddspensjon, hvor det er den ansatte som har avkastningsrisikoen på det som er innbetalt til ordningen
- I en ytelsesbasert tjenstepensjon vet de ansatte hva de får i pensjon, men bedriften vet ikke hva som må innbetales hvert år
- I en innskuddsbasert ordning vet bedriften hva som skal innbetales hvert år, men de ansatte vet ikke hva de får i pensjon

Tariffkrav bør være:

- En samlet pensjon på 66 % av lønn, også for de som må gi seg ved 62 år.
- Forhandlings og streikerett på pensjon.
- Brede ordninger styrt av partene der pensjon automatisk overføres til ny avtale ved jobbskifte.
- Hybridordning er best, fordi den gir pensjon fra første krone, gir 10 % mer pensjon for hver krone, slutter ikke ved 77 år og kan gi større trygghet ved børsfall.
- Innskudd fra bedriften må være minst 5 % i en innskuddsordning fra første krone fra første time, minst 4 % i en hybridordning.
- Det må innføres et tillegg for de som ikke makter å stå i jobb til 67 år.

Utarbeidet av aksjonsgruppa for pensjon/AFP

NYE HANDELSAVTALER I ALL HEMMELIGHET

TTIP, TISA OG BITS er de nye kontroversielle handelsavtalene som forhandles i hemmelighet. Selv om forhandlingene holdes unna offentligheten, lekker det nå sentrale dokumenter ut fra forhandlingsrommene, blant annet gjennom WikiLeaks. Motvillig må EU-kommisjonen, den norske regjeringen og toppene i ulike samfunnsinstitusjoner legge fram hva de driver med, samt klargjøre sitt syn på en politikk de lenge har akseptert på autopilot. Dette skriver Helene Bank fra «For velferdsstaten» på deres hjemmesider. Helen Bank var invitert til Oslo Konferansen hvor hun redegjorde for de kontroversielle handelsavtalene.

MOXNES OM TISA

Bryr du deg om offentlige tjenester som helse, pleie og omsorg eller utdanning? Er du opptatt av kvaliteten ved sykehjem, barnehager eller skoler? Da bør du frykte TISA - en ny handelsavtale om tjenester som Norge akkurat nå deltar i hemmelige forhandlinger om. En avtale som vil få store konsekvenser for oss alle om den blir vedtatt. Dette skriver leder av Rødt, Bjørnar Moxnes i et leserinnlegg i Dagbladet.

«Bryr du deg om offentlige tjenester som helse, pleie og omsorg eller utdanning?»

BJØRNAR MOXNES

HVA ER TISA?

Trade in Services Agreement (TISA) er en avtale om handel med tjenester. Forhandlingene er et resultat av manglende framdrift i forhandlingene i Verdens handelsorganisasjon (WTO). Tisa bygger på Gats-avtalen, WTOs avtale om handel med tjenester, fra 1995.

HVEM FORHANDLER?

TISA-forhandlingene har pågått siden våren 2013. 51 stater deltar i forhandlingene, inkludert Norge. Hovedvekten av landene som deltar, er rike land, og disse står for om lag 70 prosent av all handel med tjenester i verden. Forhandlingene foregår altså utenfor WTO-systemet.

HVA FORHANDLES DET OM?

Formålet med avtalen å liberalisere tjenestehandelen. Avtalen skal blant annet fjerne handelshindringer som forskjellsbehandler utenlandske og lokale aktører. Ifølge Utenriksdepartementet vil avtalen gjøre det enklere for norske bedrifter å eksportere tjenester til andre land.

Kilde: *frifagbevegelse.no*

En skralle er et håndtak for pipenøklere som bare kan skru en vei. Det er også tilnavnet på en regel i den nye avtalen (Trade in Services Agreement, TISA) som forbyr landene å gå tilbake på privatisering. Tjenester som er privatisert under en regjering, kan ikke gjøres til offentlig virksom-

het under den neste. Et privatisert flytog kan ikke tas over av staten. Et privat sykehjem kan ikke re-kommuniseres av et nytt byråd eller kommunestyre, uansett hvor mange ganger det avsløres dårlig kvalitet eller brudd på arbeidsmiljøloven. Store deler av norsk politikk blir avvirket. Det blir ingenting å diskutere. Denne avtalen ønsker regjeringen å signere i løpet av 2015.

Kapitalkrefter i de rikeste landene har lenge ønsket seg en ny internasjonal tjenesteavtale, fordi den forrige (GATS) ikke gikk langt nok. Men på grunn av motstand fra utviklingslandene i Verdens handelsorganisasjon, så de rike landene seg nytt til å sette i gang sine egne, strengt hemmelige, forhandlinger. I

HVA ER TTIP?

Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) er en frihandelsavtale som forhandles mellom EU og USA. Dersom partene kommer til enighet, blir dette den største handelsavtalen i verden.

HVEM FORHANDLER?

EU og USA. Norge er ikke part i forhandlingene, men vil indirekte kunne bli berørt av en slik avtale.

HVA FORHANDLES DET OM?

Formålet med forhandlingene er å stimulere handel og økonomisk vekst ved å fjerne tollbarrierer og gjøre regelverket i USA og EU likere. Siden tollbarrierene mellom EU og USA allerede er lave, vil forhandlingene i hovedsak dreie seg om harmonisering av regelverk, patenter og investorrettigheter.

Kilde: *frifagbevegelse.no*

disse forhandlingene deltar en norsk delegasjon fra Utenriksdepartementet. Hva de gjør er det få andre enn forhandlerne selv og Børge Brende som har oversikt over. Det til tross for at denne avtalen kan komme til å forandre Norge enda mer enn EØS-avtalen. Det er et angrep på demokratiet og en styrking av pengeseddelens makt. Er det slik vi vil ha det?

Avtalen har en rekke skremmende konsekvenser for norske arbeidstakere. Det viktigste er at den vil legge til rette for en massiv privatisering av norske velferdstjenester. Linda Helleland (H) er leder i Stortingets transportkomité og uttalte i forbindelse med den varslede privatiseringen av togene, at hun håper regjeringen får klemt så mye tannkrem ut av tuben at det blir umulig for Arbeiderpartiet å få den inn igjen. Med TISA-avtalen

på plass vil dette ønsket være oppfylt. Det blir ulovlig å i det hele tatt prøve å få tannkremen inn igjen.

Makta over norske velferdstjenester flyttes fra kommuner og storting til internasjonal storkapital. Hvor lett blir det å ringe et globalt oppkjøpsfond og si ifra at din mor ikke får den omsorgen hun trenger?

Den gode nyheten er at det ikke er for sent for Norge å si nei. Nå må vi vise hvilken kraft som ligger i det demokratiet TISA forsøker å angripe. Fagbevegelsen er i ferd med å starte kampen sammen med organisasjoner som Nei til EU og Attac. Rødt står sammen med alle som krever offentlighet og innsyn i forhandlingene som dreier seg om velferdsstatens framtid. Det må bli slutt på hemmeligholdet, slik at norske innbyggere

BITS

Bilateral investeringsavtale. Nytt blåblått forslag til forhandlingsmandat. Med investorer-stat tvisteløsning. Investorer får saksøke stater.

Kilde: *For velferdsstaten*

ANDRE HANDELSAVTALER:

EØS

Handelsavtale med EU (Fra 1995) som i tillegg binder Norge til å innføre EU-standarder og politikk på det som anses å være markedsrelatert.

WTO

En mer forutsigbar handelsavtale med de fleste land i verden (Fra 1995). Ny runde (2001), avreguleringer har gått nesten i stå. Handlingsrom etter forpliktelser fra 1995. Uvilje mot fleksibilitet for fattige land.

Kilde: *For velferdsstaten*

kan si sin mening i en folkeavstemning. Alternativet er at Norge trekker seg fra forhandlingene.

Det bygges i disse dager en stadig større allianse mot avtalen. I tillegg til Rødt er Senterpartiet og SV skeptiske til TISA. Det store spørsmålet er hvordan Arbeiderpartiet og Jonas Gahr Støre stiller seg. Vi gleder oss til å høre Støre gå imot avtalen. Noe annet ville være uforståelig. Om Ap den ene dagen forsvarer Arbeidsmiljøloven og snakker pent om felles velferd, og dagen etter sier ja til TISA, er det et svik mot den norske velferdsstaten og alt arbeiderbevegelsen har bygd opp i Norge. Vi håper Støre ikke lar oss vente i spenning for lenge.

LÆRLINGSAMLINGEN HØSTEN 2015

Sørmarka 20-22. November

🇳🇴 : MARKUS HANSEN 🇸🇪 : MARKUS HANSEN OG EVEN THORSTAD ▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Det var igjen duket for læringsamling og med valg av ny lærlingrepresentant. Even Thorstad og Knut Gulbrandsen fyrte i gang seansen på fredag med å sette lærlingene i fokus og diskuterte deres situasjon og hvordan de følte ting fungerte på OPPHEI.

Even og Knut hadde forberedt gruppeoppgaver basert på lokale avtaler og heisoverenskomsten som lærlingene måtte løse sammen. Norsk Heiskontroll ved Thomas Heltorp var innom for å vise hva Heiskontrollen driver og kjørte en god gjennomgang av sjekkliste til standarden for løfteinnretninger. Han fortalte også om den nye standarden som trer i kraft om ikke så lenge.

Undertegnede og David Coron-Andersen gikk igjennom fremtidas utfordringer for Heismontørenes Fagforening og veien videre, mens Per Arne Salo tok verden- og fagbevegelseshistorien på under to timer. Lørdagen ble avsluttet med filmen "Inequality for all", som handler om ulikhet og inntektsforskjeller. En film alle bør se (ligger på NRK.no). Filmen er laget av Robert Reich, eks arbeidsministeren til Bill Clinton. En tankevekker av en film. Lørdag kveld var satt av til Gokart på Huysman, Alnabru i Oslo.

For å gjøre litt ekstra stas på lærlingene hadde vi ekstra fete premier for vinnerne av quizen fredagskveld og vinneren av gokarten på lørdag.

Disse 6 ble de heldige vinnerne av reise til Heiscupen 2016 i Amsterdam.

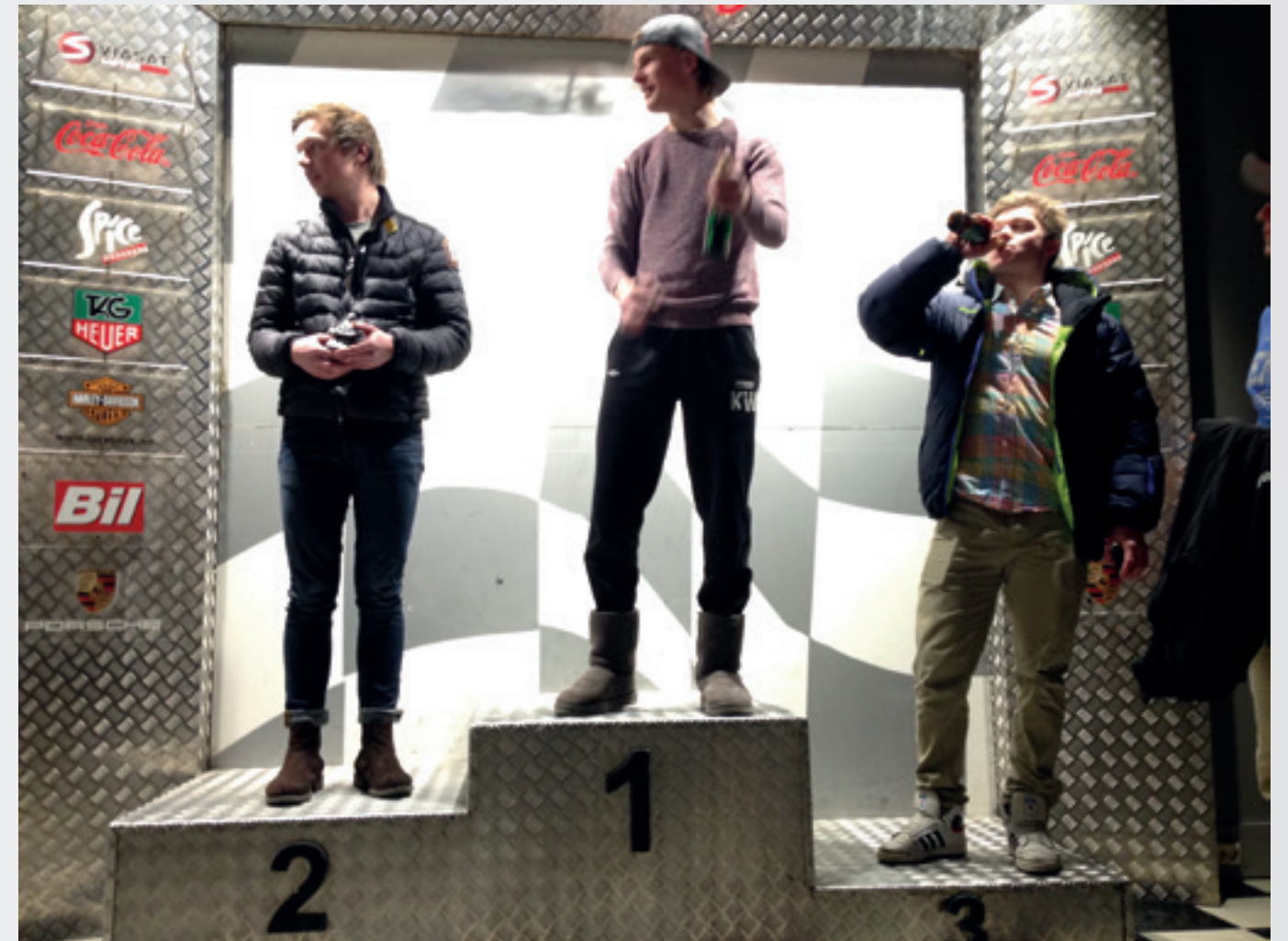
Quiz champions:

Sofie Berntsen
Erik Thomassen
Andre Bernes
Kjetil Hansen
Sivert Haukland

Gokart champ:

Kasper Westby

Nye lærlingrepresentant ble Sofie Berntsen, med vara Kjetil Hansen. Sofie vil møte fast på styremøter i Heismontørenes Fagforening.

Gokart champ:
Kasper Westby

INTERLIFT 2015

INTERLIFT ER VERDENS STØRSTE INNOVASJONSMESSE FOR HEISBRANSJEN I TYSKE AUGSBURG. ÅRETS UTSTILLING VAR PÅ 43 000 KVM OG MED 541 UTSTILLERE FRA 43 FORSKJELLIGE LAND.

🇳🇴 : TOR-ERIK LUNDBERG

🇸🇪 : TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Deriblant land som Italia, Hellas, Spania, Tyskland, Tyrkia, Spania, Storbritannia, Nederland, USA, Kina og Korea. De store konsernene som Otis, Schindler, Kone og Thyssen var ikke blant utstillerne på Interlift 2015. Årets utstilling viste produkter som skulle oppfylle kravene til den nye standarden EN81-20 og EN81-50.

En av verdens ledende produsenter og leverandører av heiskomponenter, tyske Wittur, var en av de største utstillerne med egen hall. Her viste de frem stilfulle design stoler i tillegg til det vi kjenner de best for: heisdører. Løsninger med terskler som skjuler terskelsporene når døren åpner seg, eller løsninger med børster i sporene hvor styreskoene går under terskelen så ut som smarte løsninger. Forut en rekke nye dørdrifter, viste de også frem ombyggingskit til kjente eksisterende heisdører.

Hver 10. nye heis som monteres er en heis fra Orona, kunne spanske Orona selv fortelle.

Energibesparende løsninger og energigjenvinning for heiser, design og kvalitet ble stolt vist frem, selv om ikke alt som ble vist frem var like overbevisende.

Vil en heis som går på trykkluft bli en suksess?

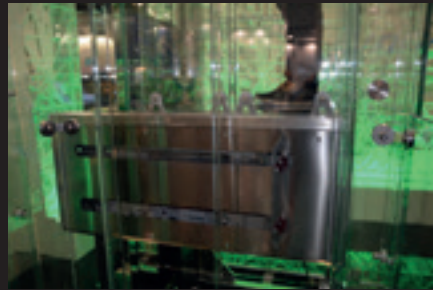
"Go green!" Med Green Motion er heisen mer enn 70% energibesparende sammenlignet med andre girløse maskiner sier produsenten. Heisen skal kunne gå mer enn 200 turer uten nett. Løsningen kan brukes på alle heiser opplyste utstilleren.

Slutt på pærer som går hele tiden! Signalpærer i LED til de fleste heiser fra produsenten WECO.

Hastighetsregulator og fangapparat fra Vertima.

Med denne heistolen i glass bør man sette av noen ekstra timer til rengjøring. Dødrift og medbringeren er plassert under stolen.

For 2000 Euro kan man kjøpe dette diagnoseverktøyet fra Modusystem som kan brukes på både Kone, Schindler, Thyssen, Otis og Orona sine styringer.

Stammelodd til hastighetsregulatorer.

Destinasjonskontrollsystem fra New Lift.

Etasjevisere i alle fasonger fra Hong Jiang.

Denne virtuelle dama snakker til deg når du går inn i heisen og ber deg oppgi ønsket etasje eller navnet på den du skal besøke, så går heisen automatisk til den etasjen. Morsom gimmik fra Talk2lift, men hvor er nytten av den når du allikevel må trykke på en knapp før du snakker?

REBERKONFERANSEN

📅 : TOR-ERIK LUNDBERG

📄 : TOR-ERIK LUNDBER

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Høstens Reberkonferanse, som er Reberklubbens halvårsmøte, ble arrangert på Linne Hotel i Oslo søndag 8. og mandag 9. november. På dagsorden stod blant annet orientering fra undervisningsutvalget, serviceutvalget, lærlingtillitsvalgt og hovedverneombudet.

Det ble også foretatt en evaluering av elektronisk verktøy som nå har vært i bruk siden januar. Kilometerseddel er blant de nye funksjonene i PDF som snart vil bli lagt inn.

Det var også invitert en innleder fra NAV som informerte om IA-avtalen. En avtale som Reberkonferansen foreløpig ikke har tatt stilling til om de ønsker å gå inn på.

Leder av foreninga, Markus Hansen, var invitert til konferansen for å fortelle om bakgrunnen til at ESA (EU) nå har en full gjennomgang av flere tariffavtaler for å se om de har bestemmelser som er til hinder for implementering av vikarbyrådirektivet og EUs "frie flyt". Deriblant heiso-verenskomsten og paragraf 1 med

teksten om innleie. Denne saken og resten av dagsorden ga grunnlag for flere gode diskusjoner.

Det var ikke valg på Reberkonferansen, med unntak av valgkomite og ny lærlingtillitsvalgt da Atle Skaug har sluttet i bedriften og begynt i NHK. Christian Olstad (Oslo) er ny lærling tillitsvalgt i Reberklubben. Referat sendes ut til alle tillitsvalgte i Reber og Stahl.

"Taking things to the next level" med trappekladder fra Zonzini.

Beltekutter fra Baudat.

Denne parkeringsheisen kan være løsningen hvis du har parkeringsproblemer til Porsche.

Hva gjør du hvis MRL-heisen står i nederste etasje med feil på motor/brems som er i toppen av sjakten? Da kan en arbeidsplattform fra Tractel til å montere i etasjen via sjaktdør være løsningen.

SKF har utviklet dette verktøyet for å måle vibrasjoner i bl.a. motoren. Resultatet kan leses av på en dataskjerm.

Bilde laget av Herreros

Reber Schindler Heis har vunnet anbudet om å levere 8 heiser og 16 rulletrapper til det nye Munch Museet som skal bygges i Bjørvika. Museet blir nærmeste nabo til Operaen.

SCHINDLER LEVERER HEISER TIL DET NYE MUNCH MUSEET

Veidekke har fått oppdraget med å utføre anleggsarbeidet for det nye museet. Kontraktsummen er på 215 millioner kroner skriver Veidekke på sine hjemmesider. Arbeidene starter opp i september 2015. Arkitekten bak bygget er spanske Herreros Arquitectos.

Det nye bygget skal etter planen stå ferdig i 2019.

Tor-Erik Lundberg

SCHINDLER LEVERER HEISER TIL PING AN FINANCE CENTER

Schindler har levert heisene til Ping An Finance Center i Shenzhen Kina. Bygget som skal stå ferdig i 2016 har en prislapp på \$ 678 millioner og skulle bli Kinas høyeste bygg med sine 115 etasjer.

Dette er det høyeste bygget Schindler har levert heiser til skriver Schindler på sine hjemmesider. Totalt åtti heiser, deriblant trettitre Schindler 7000 dobbeltdekker høyhastighetsheiser med en fart på 10 m/s. Heisene er utstyrt med Schindlers destinasjonskontrollsystem.

I følge wikipedia ser det nå ut til at

bygget kun blir Kinas nest høyeste bygg, da byggingen stanset på 599 meter tidligere i år. Dette fordi de måtte sløyfe planen med å sette på en 60 meter høy antenne på toppen av bygningen fordi det vill være til hinder for flytrafikken.

Tor-Erik Lundberg

Kilde: www.Schindler.com og Wikipedia.

KINGDOM TOWER

Bygget blir på
1007 meter og
med 157 etasjer

Kingdom Tower som er under bygging i Jidda i Saudi Arabia vil når det står ferdig være verdens høyeste byggverk.

Bygget blir på 1007 meter og med 157 etasjer. Byggingen startet i 2013 og skal stå ferdig i 2018, men blir ikke åpnet før i 2019.

KONE skal her levere totalt 57 heiser og 8 rulletrapper. KONE skriver på sin hjemmeside at de skal levere en DoubleDeck-heis med en hastighet på 10 m/s. Høyhastighetsheisene vil gå 660 meter opp til obeservasjonsdekket.

THYSSENKRUPP PRESENTERER MULTI, VERDENS FØRSTE HEISSYSTEM UTEN VAIER

VISTE FRAM EN MODELL MED FIRE HEISSTOLER SOM KJØRER I LOOP

🇹🇷 : THYSSENKRUPP ELEVATOR 🇸🇪 : THYSSENKRUPP ELEVATOR ▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

En 1:3 modell av MULTI ble vist fram for pressen i november. Modellen har to 10 meter sjakter og fire heisstoler som beveger seg fleksibelt mellom de to sjaktene. Neste skritt blir å bygge løsningen i full størrelse i ThyssenKrupps nye tårn i Rottweil. Disse heisene bruker lineære motorer i stedet for vaier, slik at heisen kan kjøre både horisontalt og vertikalt. Dette fører til økt transportkapasitet og lavere strømforbruk.

MULTI systemet representerer en revolusjonerende nyvinning innen heisteknologi. Løsningen med lineære motorer er hentet fra det magnetiske høyhastighetstoget Transrapid. Motoren fungerer som en roterende elektrisk motor der statoren er strekt ut langs føringene, slik at den gir en lineær kraft i heisstolens lengderetning i stedet for å produsere et dreiemoment. Med flere heisstoler i hver sjakt, og ingen kabler, vil MULTI forandre hvordan folk kan forflytte seg i bygninger. Heisen vil være et sett av heisstoler som forflytter seg både horisontalt og vertikalt i definerte baner. Denne siste innovasjonen fra

ThyssenKrupp følger det nye ACCEL systemet, som bruker samme teknologi med lineære motorer for å gi god mobilitet for eksempel i flyplasser.

Administrerende direktør Andreas Schierenbeck sa under presentasjonen at ThyssenKrupps avdeling for forskning og utvikling var på rett vei mot gjennomføring av denne cutting edge teknologien. Bygningsteknologien er i stadig utvikling. Det blir derfor nødvendig å utvikle heissystemer som er tilpasset til kravene i de nye bygningene, med et høyt antall passasjerer. MULTI blir vårt svar på morgendagens utfordringer, avsluttet Schierenbeck.

Det nye designet støtter en løsning med flere selvdrevne heisstoler i hver sjakt, som kjører i loop. Dette øker transportkapasiteten i hver sjakt, slik at heisene tar en mindre del av bygningens areal. Dermed blir det også mulig med mindre sjakter, siden hver sjakt får økt kapasitet. For første gang blir det også mulig å kjøre horisontalt i heis. MULTI får energi fra et flernivå bremsesystem og henter induksjons- evne fra sjakta. Det er ikke nødvendig med kabler.

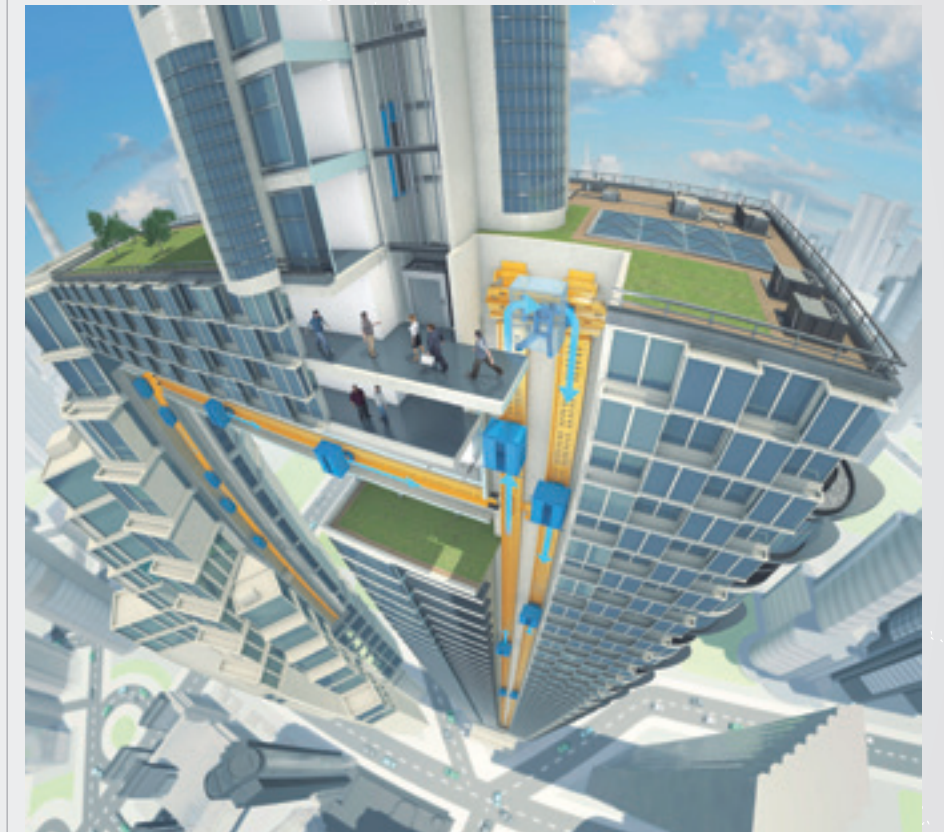
Byenes vekst har endret krav til bygninger og infrastruktur over hele verden. Bolig- og butikkareal må økes med 85 prosent før 2025 for at det skal bli plass til de nye innbyggerne i byene. Det må bygges i høyden, og dette skaper en nær grenseløs etterspørsel etter heiser. Signalbyggene blir flere og høyere. For tiden er 180 bygninger på mer enn 250 meter under bygging. Fram til 2020 regner vi med en årlig etterspørselsvekst på 4 prosent fra årets 49 milliarder Euro.

NYE INNOVASJONER

MULTI er i godt selskap blant andre nyvinninger fra ThyssenKrupps innovasjonssenter. ACCEL, ThyssenKrupps nye løsning for rullende fortau er i midt i testperioden. Innovasjonssenteret jobber også med andre løsninger for å møte framtidens krav

til transport og mobilitet. The Massachusetts Institute of Technology (MIT) har tatt med ThyssenKrupp på lista over de 50 klokeste virksomhetene i 2015.

Oversatt og forkortet av Bjørn Tore Egeberg

« **Urbanisering skaper utvikling i det globale heismarkedet**

SKRÅBANEHEIS

I OSLOS MEST MODERNE STRØK BLIR DET MONTERT EN SKRÅBANEHEIS I MODERNE ARKITEKTUR MED KUNSTNERISKE LØSNINGER OG SPENNENDE LYS-INSTALLASJON.

📍 : JOHNNY LEO JOHANSEN 📄 : JOHNNY LEO JOHANSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Heismontør Benjamin Hauer på Thyssen har nærmest vokst opp som heismontør med Barcode prosjektet i Bjørvika arbeider nå på en skråbaneheis som blir en del av det kunstneriske arkitektprosjektet med en lys-installasjon som skal fungere sammen med heisen.

Hauer som i 2008 begynte på KLP bygget som lærling har drevet på med heisene rundt på byggprosjektene her store deler av karrieren. Lyskasterne som koster opp mot 70.000.- pr. stk. skal lyse på en slik måte at det gir et inntrykk av en forlengelse av bygget.

- Lyset skal fungere både som en opplevelse sett fra utsiden og på innsiden, forteller Benjamin.

Langs glasssjakten som skrått går opp bygget er det festet datautviklede grafiske tegninger som siden er tegnet for hånd av en illustratør. Dette skal sammen med lyset gi en 3D lyseffekt når heisen beveger seg.

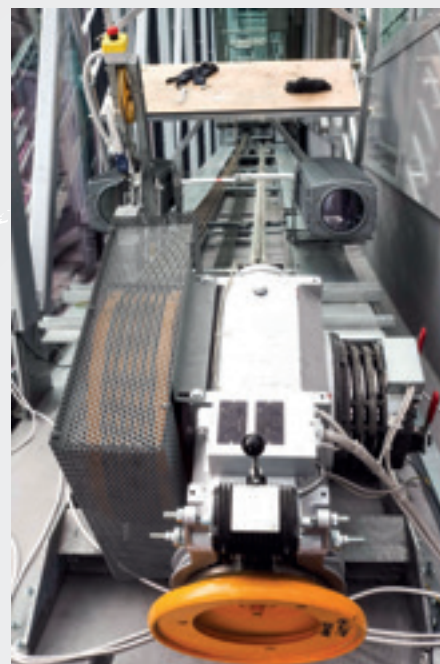
I toppen av sjakten arbeider en lys-tekniker med å retter opp en tilkobling, hvor mot normalt rød ledning

er minus og hvit er pluss. Dette ble ordnet opp i og så ble det lys i de store lyskasterne. Her er ikke engang sjaktlyset i enkel utforming, de består også av lyskasterne med kraftig kapasitet.

« Her skal alt være ordentlig, ordentlig

Heisen går skrått opp ved KLP bygget

Benjamin trives på toppen av Oslo

Benjamin forteller at det er tett dialog med arkitekten hele veien og det dukker opp nye forslag og ideer om utvikling hele veien mens prosjektet pågår. Det skaper utfordringer, men her skal alt være ordentlig, ordentlig, forteller han.

Skråbaneheisløsningen er gjort i samarbeid med et firma som har spesialisert seg på uvanlige løsninger. På døren i 1. og i 13. og 14.

Mye glass i heisen

etasje sitter en dørmotor montert på sjaktdørene og det er montert ekstra magneter på heisen for sikkerhet i forbindelse med denne løsningen.

Skråbaneheis er regulert av egne heisforskrifter for denne type heis

På taket kan man se ut over hele Oslo og det ser ut for at montøren trives meget godt med å arbeide her på byens tak. Selv om glassløsningen gjør dette til en varm arbeidsplass når solen står på.

Apparatskapet er plassert 33 meter fra sjakten og det er mange løsninger som gjør et slikt prosjekt tidkrevende og planen for ferdigstillelse er stadig blitt endret. I toppen er det planer om en restaurant og det er ikke tvil om at dette blir en fancy og spesiell heis i Oslos mest futuriske område for tiden hvor kunst og arkitektur nærmest smelter sammen.

Kontroll av brems

BREMS OG FANG

VI MØTER HEISMONTØR THOR SYRDAL UTE I SJAKTA HVOR HAN ER I GANG MED ETT SERVICEBESØK PÅ EN KONE HEIS MED MASKINROM. THOR HAR LANG FARTSTID I FAGET. HAN STARTET I FAGET SOM LÆRLING HOS STAHL I 1974.

🇳🇴 : TOR-ERIK LUNDBERG

🇳🇴 : TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

« Thor starter først med å se etter defekter på fangapparatet visuelt.

I 1977 begynte han som heismontør i Thyssen hvor han ble i 28 år, før han i 2005 gikk han over til Reber Schindler. Vi ber Thor vise oss hvordan test av fangapparat og hastighetsregulator kan utføres.

FANGTEST OG FRIKSJONSTEST AV HASTIGHETSREGULATORER

Thor starter først med å se etter defekter på fangapparatet visuelt. Han kontrollerer deretter at det ikke sitter fast ved å dra i regulatorwiren på fang istedenfor å kjøre på ruchol.

Deretter går han opp i maskinrommet, og aktiviserer vippearmen på regulatoren, før han kjører han heisen ned på ruchol fra apparatskapet, fortsatt med vippearmen aktivisert. Ved mindre heiser med nyttelast under 600 kg bruker han å tørne heisen på fang istedenfor å kjøre på ruchol.

Det må være så mye friksjon mellom regulator og regulatorwire at denne klarer å dra stolen på fang. Når wiren sklir i drivskiva vet han at stolen har fanget. Det er viktig å se at bærewire sklir i drivskiva og ikke løfter mot-

vekta etter at den har fanget, legger han til. Dette kan skyldes at det er for mye friksjon sier han. Da kan det være at det er feil wire i forhold til drivskive eller at wire trenger å smøres.

Etter å ha sjekket regulatorkontakten går han ned og ser på stolen for å kontrollere at den ikke har fanget skjevt. Han kontrollerer også om fangkontakten er slått ut.

Etter å ha frigjort fangapparatet og satt heisen på inspeksjonskjøring, kjører han ned i sjakten for å kontrollere fangmerkene. Det er også her

Vippearm

viktig å legge merke til at fangmerkene står rett ovenfor hverandre for å se at heisen ikke har fanget skjevt. Det er jo heller ikke alltid det blir noe særlig fangmerker, sier han. Etter å ha slipt fangmerker er det klart for neste test.

TEST AV UTLØSERHASTIGHET PÅ HASTIGHETSREGULATORER

Formålet med denne testen er å kontrollere om regulatoren løser ut på riktig utløserhastighet.

Da kan man avdekke slitasje og treghet i regulatoren. Han legger til at det er viktig med den visuelle kontrollen

Hastighetsregulator sjekkes visuelt

Fortsetter neste side ►

Ett lodd henges på regulatorwire

av regulatoren først, og at man ser til at o-ringene er hel og uten defekter. Gummi er ferskvare. En slitt o-ring kan påvirke utløserhastigheten.

Thor plasserer heistolen i nederste etasje, og løsner regulatorwire fra fangapparatet. For å oppnå riktig hastighet på regulatorwire henger han på et lodd på den frie wiren som sikres slik at det ikke faller av.

Deretter fører han loddet som er festet til regulatorwiren noen meter opp i sjakten. Ved hjelp av et tachometer med hjul som han legger inntil regulatorwiren, kan han nå

Utløserhastighet måles med ett tachometer

måle hastigheten på wiren i det han slipper regulatorwiren. Når regulatoren løser ut kan han lese av verdien på tachometeret. Tachometeret viser høyeste oppnådde hastighet når hastighetsregulatoren løser ut. Denne testen utfører han tre ganger, og sammenligner verdiene på regulatorenes merkeskilt eller ut fra egen tabell. Ved avvik skal regulatoren byttes. Verdiene fra testen føres i heisens loggbok.

KONTROLL AV BREMSER

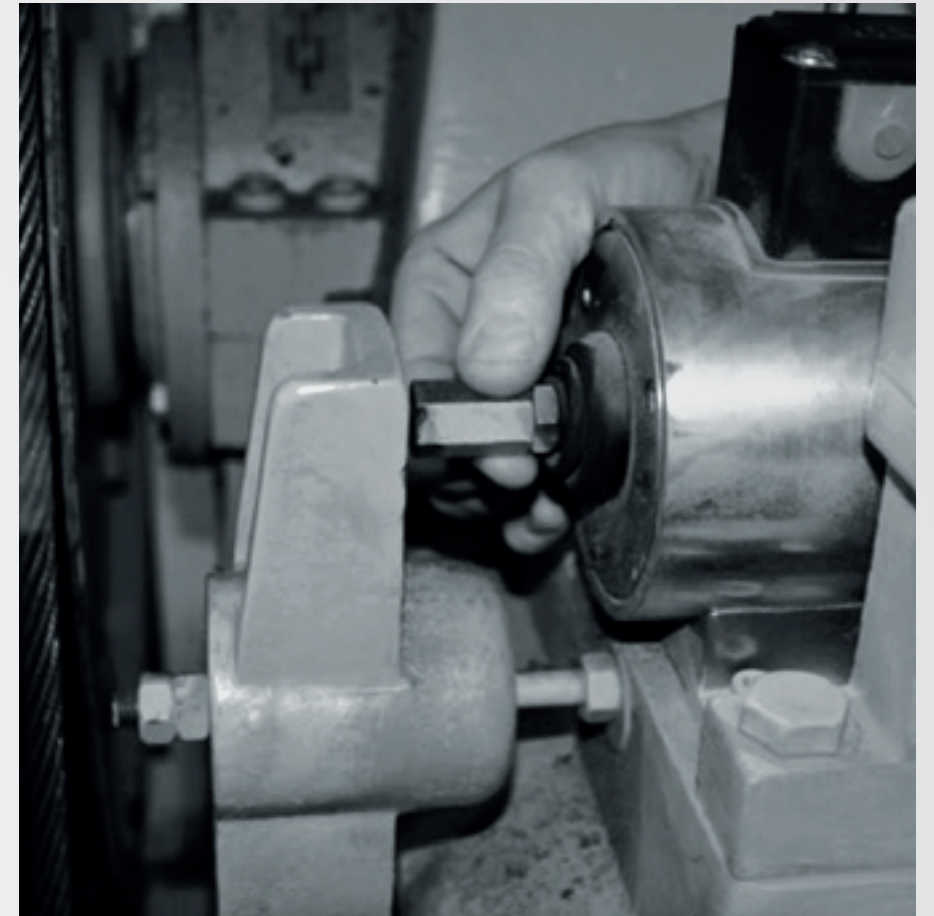
Vi snakket litt generelt om sjekk av bremses på heiser med Thor, og viktigheten av å sjekke bremsen både visuelt og fysisk.

Heisen kjøres på ruchol

« **Gummi er ferskvare. En slitt o-ring kan påvirke utløserhastigheten.**

I Schindler sitt servicesystem så har man i tillegg til de vanlige servicebesøkene med årlige tester, lagt inn en femårskontroll av bremses, fangapparatet og utløserhastighet på hastighetsregulatorer. Kontroll av brems, fangapparat og hastighetsregulatorer testes også på de årlige kontrollene, men ved femårskontrollene så testes dette på en mer omfattende måte. Femårskontrollene utføres av de ansatte heismontørene på omgang etter avtale mellom klubb og bedrift. Hensikten med dette er å spre kunnskapen.

Kontroll av bremsearmens bevegelighet

Man må blant annet sjekke om bremsearmene vandre fritt ut fra spolen, løftet på bakkene, fjærpresset og slitasje på bremsebandene. Det er også viktig å se etter eventuelle oljlekkasjer. Bremsen testes fysisk ved å foreta en nødstop av heisen.

Han sender heisen opp med tom stol for å se om heisen redusere hastigheten og stopper når han foretar en nødstop. Da er det viktig å se selve stolens bevegelse. Nye heiser har i dag et eget testprogram for å teste bremsene med en og en bakke. (singel breaketest)

Målte verdier sammenlignes med tabell

« **Thor la også til viktigheten av å sjekke grensebryteren fysisk ved å kjøre eller sveive heisen på grens.**

BYGGPATRULJEN BESØKTE RIS SKOLE

BYGGPATRULJEN SOM ER BLITT OPPRETTET FOR Å KONTROLLERE OM DET PÅGÅR SOSIAL-DUMPING ELLER ER MANGEL PÅ ORDNEDE FORHOLD HAR BESØKT RIS SKOLE I SØRKEDALSVEIEN I OSLO. DET HAR FØRT TIL FOKUS PÅ HEISLEVERANDØREN STARLIFT. BYGGPATRULJEN FORHÅNDSVARSLER SINE BESØK PÅ BYGGEPLASSER.

JOHNNY LEO JOHANSEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Leder i HMF Markus Hansen har satt spørsmålstegn ved om det er tilstrekkelig at hovedentreprenøren har ordnede forhold her NCC, mens det ikke er krav til underleverandører?

Markus Hansen beskriver til IvarJohansensBlogg. Det mest interessante funnet her var at firmaet NCC hadde engasjert for å installere heiser - ikke er godkjent opplæringsbedrift. Dette er jeg 98% sikker på er stadfestet som kriterier når byggherre er Oslo kommune? Firmaet som har heisene heter Starlift.

Dette er et firma hvor de ansatte ikke vil organisere seg, de bruker som hovedregel ungarere på heismontasje, de har ikke tariffavtale, de har ikke lærlinger og de er ikke godkjent opplæringsbedrift. Etter byggerunden på Ris skole tok Markus Hansen en runde med byggelederen i NCC.

Han mente hardnakket at det holdt at NCC var opplæringsbedrift. Og videre at ingen av underentreprenørene de brukte trengte å være det.

Spørsmålet er blitt løftet frem på bystyrerepresentant i Oslo Ivar

Johansens(SV) blogg som er medlem av Oslo bystyre og bystyrets finanskomite. Dette førte til at Starlift har gitt tilsvaret til påstander om at ikke alt var på stell i forhold til deres virksomhet.

StarLift AS Daglige leder Kjell R. Skrams Oslo svarer til bloggen Ivar Johansen. - Kommune i dette tilfelle med Undervisningsbygg AS og NCC Construction på Ris skole er meget opptatt av seriøsiteten i byggebransjen i forhold til sosial dumping. Kjell R. Skram roser HMF for arbeid mot sosial-dumping og mener at det er blitt fremsatt uriktige opplysninger om Starlift.

Skram svarer til Ivar Johansen til tross for ingen tariffavtale, har vi ryddige og gode lønns- og arbeidsvilkår for våre ansatte. Alle våre ansatte i StarLift AS er fast ansatte og vi driver hverken med innleie eller med subcontracting. Ansatte i StarLift AS er en blanding av nordmenn og ungarere hvor mange av våre ungarere er godkjent til å jobbe selvstendig på heis av DSB(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).

OPPLÆRINGSBEDRIFT?

Markus Hansen setter spørsmålstegn til hvordan er en bedrift uten heismontører med norsk fagbrev kan være opplæringsbedrift, Starlift

« Dette førte til at Starlift har gitt tilsvaret til påstander om at ikke alt var på stell i forhold til deres virksomhet.

AS ble også ifølge kildene vilbli.no og oslo.kommune.no først godkjent lærebedrift av Oslo kommune i juli 2015.

Dette betyr at ved anbudsprosessen for Undervisningsbygg og prosjektet Ris skole, så var ikke Starlift en godkjent opplæringsbedrift.

Kommunikasjonsdirektør i undervisningsbygg Marit Thorsen svarer til Byggmesteren.as

- Konkurransen, med kontrakt som skal legges til grunn mellom partene, ble kunngjort 10.01.2014. Dette var før Oslo kommune vedtok strengere

krav til bruk av lærling i kommunens kontrakter, våren 2014, beskriver Thorsen

Leder i HMF Markus Hansen understreker at kontakt med Ivar Johansen var ikke for å belyse at det er uorganiserte folk som jobber på heis på Starlift, men at Oslo Kommune benytter seg av underleverandører som ikke er opplæringsbedrifter.

Alenearbeid

Med pressede priser kommer også presset om alenejobbing på nymontasje. Fokuset bør ligge på hvordan man skal kunne montere heisen på en effektiv måte med to montører, istedenfor hvordan du skal klare å montere en heis alene.

Det beste argumentet er sikkerhet og forebygging av slitasjeskader. Hvem skal redde deg når du henger i fallselen eller ligger stygt skadet i sjaktgruben etter et fall? Da hjelper det lite at du har førstehjelpskurs selv. Det sosiale arbeidsmiljøet er selvsagt også viktig for god trivsel på jobben. Vi har også et ansvar for at læringer blir med på hele montasjen.

Noen klubber har lokal avtaler på at det skal være to på anlegg.

Hentet fra overenskomsten § 10B: "Det kan ikke pålegges en montør å arbeide alene på et anlegg når det er uforsvarlig av sikkerhetsmessige hensyn."

Godkjenning av stillas

Bygging av stillaser høyere enn 5 meter skal bygges av en godkjent stillasebygger. Forskrift om utførelse av arbeid setter krav til opplæring av stillasebygger. Han eller hun skal ha minst 6 måneder praksis i en virksomhet som bruker stillaser, 36 timer teoretisk opplæring og 72 timers praktisk opplæring. Ved bygging av trestillas skal det i tillegg gis nødvendig tilleggsopplæring. Et stillas som ikke er prefabrikkert med gulvhøyde under 5 m og stige under 5 m, skal ha varig og lett synlig skilt med opplysninger om eier, stillasbygger, arbeidsgiver og tillatte laster. Se Forskrift om utførelse av arbeid og Produsentforskriften.

Krav til arbeidstøy i heisbransjen

Arbeidstøy skal anses som personlig verneutstyr i vår bransje.

Arbeidsmiljøloven stiller krav til at bruk av verneutstyret ikke skal medføre økt risiko, må passe eller kan tilpasses arbeidstaker, er tilpasset de aktuelle arbeidsforhold, skal ikke være lett antennelig eller smelte der det foreligger en slik risiko. I tillegg stilles det krav til alle som jobber under FSE, at arbeidstøyet blant annet ikke har gjennomgående knapper eller metallisk glide-lås. Se NEK EN 50286.

HMS kun fordi de må?

Norske bedrifter oppgir at de viktigste årsakene til at de sørger for god HMS-styring er at de vil overholde juridiske forpliktelser, og at de vil møte forventningene til arbeidstakerne eller deres representanter. Samtidig er det mangel på tid eller personell som oppgis hyppigst som årsak når norske virksomheter ikke prioriterer HMS-arbeid.

Systematisk HMS arbeid og godt arbeidsmiljø bidrar til å holde arbeidstakerne friske, produktive og bidrar til å redusere sykefravær. Det er der motivasjonen for HMS-arbeid må ligge skriver Arbeidstilsynet.

Kilde: www.arbeidstilsynet.no

Arbeidsinnvandrere er overrepresentert på ulykkestatistikken

Statistisk Sentralbyrå (SSB) har beregnet at det til enhver tid er 300 000-400 000 arbeidsinnvandrere i Norge og at dette tallet kommer til å øke. Sosial dumping går på lønn, utdanning, arbeidsvilkår og HMS. I 2012 konkluderte Arbeidstilsynet i en rapport at dødsfallsrisikoen for arbeidsinnvandrere var høyere enn for norske arbeidstakere. I 2014 utgjorde arbeidsinnvandrere 30 prosent av alle dødsfall grunnet arbeidsulykker som var meldt til Arbeidstilsynet.

Kilde: www.arbeidstilsynet.no

Norge på topp i arbeidsrelatert stress

En europeisk undersøkelse blant nesten 50 000 arbeidsplasser i 36 land viser at Norge og de andre nordiske landene ligger på topp i Europa i opplevelsen av tidspress på jobben.

Blant de 50 000 virksomhetene i undersøkelsen var det 1500 norske bedrifter. Målet med undersøkelsen var å finne ut hvordan HMS på arbeidsplassen og økende risikoer som psykososiale forhold håndteres i praksis. Tidspress over tid kan føre til arbeidsrelatert stress. Stress er nest vanligste årsak til sykefravær i Norge, etter muskel- og skjelettplager.

Kilde: www.arbeidstilsynet.no

12 dør på jobb i bygg- og anlegg hvert år

Risikoen for å dø på jobb er dobbelt så høy i bygg og anlegg som for gjennomsnittet i andre næringer. De siste seks årene har gjennomsnittlig 12 arbeidstakere i bygg- og anlegg mistet livet hvert år. Fall er den ulykkestypen som fører til flest dødsfall og alvorlige skader. Nesten halvparten av de som omkom i fallulykker i perioden 2011 til 2014 falt fra tak eller bygninger under oppføring.

www.stami.no

SIKKERHETSKURS 2015-16

DA ER VI I GANG MED NY SESONG. PILOTKURS ER HOLDT HEFTER ER TRYKKET OG RØDE KORS ER BESTILT. TING ER STORT SETT SOM FØR, DE FLESTE STEDER GÅR KURSENE PÅ CA. SAMME TID OG STED.

🇳🇴 : MARTIN GRANSETH 🇸🇪 : MARTIN GRANSETH

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Men det er noen steder vi har måtte bytte lokaler. Et par av de kursene vi har holdt i Oslo ble vi nødt til å bruke Thon hotell på Triaden, og så har:

- Kristiansand flyttet til Hotell Norge i Dronningensgate 5
- Hamer er flyttet til Scandic hotell på Ringsaker
- Harstad blir det leid lokaler hos Harstad Elektro i Margrethe Jørgensens vei 3
- Molde er det fortsatt usikkerhet rundt lokaler, så følg med når kursinnkallelsen kommer.

Kursplanen kan man også finne på våre nettsider: <http://www.heisutdanning.no> og filen sikkerhetskurs. Nytt av året her er at vi også legger ut litt av det materialet vi skriver til kurskompendiene. Utover sesongen skal vi ta en gjennomgang av alle de tidligere kursene og legge ut de viktigste artiklene, samt å legge ut relevante lenker til andre sider slik som STAMI og strømgjennomgangsappen til NELFO <http://nelfo.no/stromskader>.

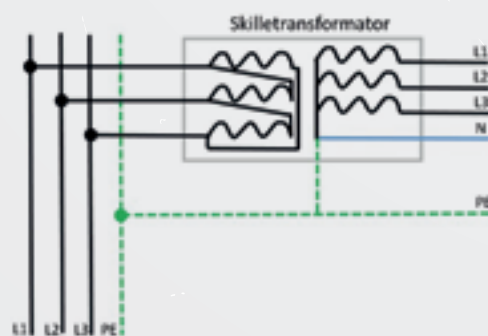
Innholdet i årets kurs er:

- FSE forskriften. Vi må gå gjennom denne vært år. I år begynner vi med en oppgave hvor vi ser på et anlegg og fortsetter med forskriftene hvor vi fokuserer på arbeidsmetodene.
- Vi har en del hvor vi ser på batterier og faremomentene rundt disse. Og vi ser på inntakstransformatorer og viser til hvordan autotrafoer ikke skal jordes mellom N og jord, og hvordan skilletrafoer skal ha jord mellom N og jord.

- Den siste delen omhandler hendelser og ulykker. Det viktigste er hva vi kan lære av dette for å unngå uheldige hendelser i fremtiden slik at ikke du eller andre skader seg. Vi har et lite fokus i år på utstyr som har faremomenter som ikke burde være der. Det kan f.eks være løse kordeler i pluggene eller av kipte ledninger som ikke er sikret mot berøring.

Se til at det ikke er berøringsfare.

Riktig jording av skilletrafo

ÅRSMØTE AVDELING NORDLAND

FREDAG DEN 13.NOVEMBER BLE DET AVHOLDT ÅRSMØTE I AVDELINGEN.

Tidligere på året hadde det blitt bestemt at HMF Avdeling Nord skulle bli delt opp i Avdeling Nordland og Avdeling Troms/Finnmark, det måtte derfor velges en ny leder i avdelingen. Frem til årsmøte hadde daværende sekretær Ken Thomas Dille "fungert" som leder i Nordland de siste årene.

Fra sør hadde Thomas Skoglund og undertegnede fra ledelsen tatt turen oppover til Bodø. På agendaen var det satt opp mange temaer som engasjerte nordlendingene. Dette var saker som rekruttering til faget, lærlinger og hjelpere, utfordringer videre for faget og fagbevegelsen, valg, og angrep på heisoverenskomsten mm.

Den nye lederen for Avdeling Nordland ble Bjørn Magnus Aspevold. Årsmøtet ble avsluttet med en god middag på restauranten Nyt.

Markus Hansen

ØSTFOLD AVDELINGEN

I ØSTFOLD HAR DET IKKE SKJEDD SÅ VELDIG MYE SIDEN SIST.

Førsten av året har det vært rolig. Frank Hansen deltok på landsmøte i EL&IT gjennom distrikt Østfold. Han sitter også i styret i distriktet.

Det har vært litt mer aktivitet i høst. Den 19. oktober avholdt vi avdelings-samling på Marchè i Rygge. Det var 17 medlemmer til stede.

Fra sentralt hold kom Markus, Petter'n og David. De tok for seg den faglig politiske situasjonen i Norge og Europa i dag, og hvor viktig det er å holde sammen og værne om det faglige som vi har opparbeidet gjennom mange år.

Som kjent så ligger overnskomsten og paragraf 1 til vurdering i ESA. Det er jo spennende hva de kommer fram til.

Den 1.des. avholdt vi årsmøte i avdelingen også det på Marchè i Rygge.

Saker som vi tok opp.

TARIFF OPPGJØRET 2016.

Frank orienterte kort om det som kom opp på landsrådet.

ARBEIDSSITUASJONEN.

Otis er nå 10 mann i avdelingen. Har mye å gjøre på service men lite på nyanlegg. Det kommer noen anlegg utover. Noen er i Oslo på anlegg.

Schindler er 7 mann hvor 5 går på service hvor det er for lite å gjøre. Nyanlegg er det nok å gjøre og det er noen fra andre avd. for å hjelpe.

Kone er nå 8 mann fordelt likt på service og anlegg. Service har nok å gjøre. På nyanlegg er det nok nå, men litt roligere ut over nyåret.

Avdelingen har i år to 40-års jubilarer i LO.

Det er Per Engebretsen og Frank Sig Hansen som fikk overrakt nål og diplom.

Til slutt ble det avholdt valg. Frank Sig Hansen Kone: Leder Erik Brostrøm Otis: Styremedlem Vidar Fossum Schindler: styremedlem

Til slutt vil vi fra Østfold ønske alle en riktig god jul og godt nytt år.

Mvh
Østfoldavdelingen
Frank Sig Hansen

HEISMUSIKK

MUZAK ER ET REGISTRERT VAREMERKE OPPFUNNET I 1922 AV GEORGE O. SQUIER DA HAN PATENTERTE EN INNRETNING FOR OVERFØRING OG DISTRIBUERING AV BAKGRUNNSMUSIKK FRA GRAMMOFONPLATER OVER ELEKTRISITETSLINJER TIL ARBEIDSPLASSE. ET NYERE UTTRYKK ER HEISMUSIKK.

🇹🇷 : JOHNNY LEONARSEN

🇪🇸 : JOHNNY LEONARSEN

▲ ▼

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

å markedsføre ideen. På den tiden inneholdt en gramfonplate kun én sang.

Utstyret som var nødvendig for å forsterke musikken var forholdsvis dyrt, men Squiers distribusjonssystem gjorde at kostnadene kunne deles på mange abonnenter.

UTGANGSPUNKTET VAR SQUIERS SYSTEM

I 1920-årene var radiokringkasting akkurat i ferd med å etableres, og av prisgrunner såvel som andre grunner ikke et alternativ til Squiers system.

Squier var fascinert av det konstruerte ordet Kodak som varemerke, og tok lyden «muz» fra music og tilføyet «ak» fra Kodak for å konstruere navnet Muzak.

TYPISK HEISMUSIKK

Heismusikk kan og sees på som musikk som skaper en beroligende og behagelig følelse. Det kan og være musikk som typisk går i bakgrunnen

i filmer. 'The Girl from Ipanema' er en låt som er blitt brukt i lang liste av filmer som The Blues Brothers, Deep Rising, Goldeneye spillet til N64 o.s.v.

Kjent er vel og situasjonen fra Titanic forliset hvor musikerne ombord ble bedt om å spille på dekk under evakueringen for å berolige og motvirke panikk og kaos ved evakueringen.

Det er vel ikke noe utpreget bruk av musikk i heiser i Norge, men man kan høre heismusikk ved enkelte hoteller hvor man vil skape en rolig og avslappende atmosfære.

Det finnes og et album kalt Music for Elevators som er et album av Anthony Stewart Head og George Sarah som jobbet sammen i TV serien Buffy, vampyrenes skrekk

FRA SJAKTA

JOHNNY LEO JOHANSEN INTERVJUER PER ARNE J. SALO «PETTER´N»

Alder: AFP'ør

Stilling: Heismontør,
tidligere elektriker.

Klubb: Kone

Bosted: Oslo øst.

Verv: Studieleder Kone & HMF.
Politisk og faglig aktiv siden EU-kampen i 72, med noen «time outer» i mellom en aktiv idrettskarriere på elitenivå fra debuten i -68 frem til ca.1980.

Saló, også kjent som Petter´n, har erfaring fra Hockey og som aktiv i klubb/ fagforening hos elektrikerne i Oslo og siden -87 i HMF, er kjent for de fleste i de forskjellige fagforeningene.

Har du tatt med deg erfaringene fra Hockeymiljø inn i fagforeningsarbeidet?

Ja, idretten har betydd mye, en utøver eller trener innafor lagidrett skjønner raskt at man ikke vinner kamper alene. Man må spille på lag og ta hensyn til alle i «laget» selv om vi opptrer som selvstendige individer og er forskjellige. Har også spilt mye fotball opp gjennom tida, men hockey´n er spesiell på både samhold og utøvelse, med harde fighter og hissig ordbruk under kampens hete, for etter kampen å ta hverandre

i handa og møtes på pub`n i helga til sosial omgang. En flott idrett for arbeidsfolk.

Når begynte du i heisbransjen?

Jeg fikk tilbud om jobb på Kone av daværende formann Terje Pettersen, i dag daglig leder på Euro-heis, og etter møte med personalsjef Løvstad høsten -86 ble vi enige om at jeg skulle begynne rett på nyåret -87. Startet samtidig med en kjent heismontør og hockeykeeper fra Rosenhoff i Oslo, som jobba for Drammensavdelingen på Kone, en meget bra lagspiller som jeg tror de fleste kjenner.

De første arbeidsdagene i heis husker jeg godt, ble satt til å jobbe med Stein Mortensen på service og Kåre Sanden på mod, så jeg fikk raskt vite hvor skapet skulle stå og hvordan heisfolka stod opp for faget og rettighetene sine. Heismontørene var ikke redde for å ta kamper, om det var nødvendig!

Ikke lenge etter jeg begynte startet kampen for etterutdanningscenteret vårt, hvor klubben på Kone gjennomførte en glimrende bilaksjon i ca. 8 mnd. før avtalen kom på plass, så jeg skjønnte raskt at det ikke bare var tomme ord disse heisfolka kom med.

Når ble du aktiv i fagforeningsarbeid?

Jeg startet som talsperson for lærlingene i klubben hvor jeg gikk i lære som elektriker tidlig på -70 tallet, EGA, senere National Elektro, nå heter det vel Caverion. Ble senere klubbleder på samme bedrift og på slutten av -70 tallet jobba jeg i Nordsjøen og var tillitsvalgt på plattform, utover -80 tallet var jeg fortsatt klubbleder, men nå kombinert med studieleder verv i Elektrikernes Fagforening hvor jeg ble godt kjent og hadde samarbeid med heismontøra.

Vi samarbeidet bra, og sammen med Elektrikernes fagforening i Trondheim utgjorde vi en betydelig kampvillig opposisjon i forbundet som har stått for mye bra.

Hva er viktig for en fagforening?

Det kollektive må komme først. Samholdet og at det fagmessige ligger til grunn. Faget er det som holder oss sammen og vi må være best på det vi driver med. Det er som i sport. Det er viktig for framtiden at vi er de dyktigste innenfor vårt fag. Å ha en politisk aktiv ledelse mener jeg og er veldig viktig for å kunne stå opp mot makta og kunne vinne nødvendige kamper.

Faget er det som holder oss sammen og vi må være best på det vi driver med.

Er du bekymret for at avstand mellom ledere og grunnplanet kan bli for stort?

Har hele tiden vært bevist på at man må ha med seg alle. Selv om det kan være en krevende jobb, så må det til for å lykkes som fagforening, det er ikke noe annet alternativ, etter min mening. Man må bruke tid for å få med seg folk/medlemmer på den politikken og kamper man velger å ta.

Hva gjør du når du ikke skrur heis eller driver med fagforeningsarbeid?

Bygger og snekrer på et gammelt hus hvor kona er arbeidende formann, er ellers en gjeng fra fotball/hockey-miljø som møtes for veteran fotball et par ganger i uka. Vurderer, etter mye masing fra gamle lagkamerater, å komme meg utpå isen igjen, frafallet av spillere på veteran nivå øker av naturlige årsaker.

Har over flere år også trent ungdom i kunstløp, fotball og ishockey, men er nå kun tilskuer på alle Frisk Askers hjemmekamper i ishockey.

En nytelse av fritidssysse; å se underdogs (lag uten penger) som slår de beste lagene (de med penger) gjennom hele sesongen.

Ser du endring når det gjelder de unge som kommer inn i fagforeninga nå i disse tider?

Det er klart, vi på -70 tallet fikk tredd på oss en «gratis ryggsekk» fylt med politisk aktivitet og praktisk erfaring fra arbeidere til å møte utfordringer i arbeidslivet. Den politisk arena hvor arbeidsfolk kunne delta var mer synlig, den foregikk på arbeidsplassen,

møter, i familier osv. Det var en tid hvor det kollektive stod i sentrum, og ikke individualismen, arbeidsplassene og samfunnet bar preg av dette. Trur ikke det er slik lenger, derfor bør det være enhver fagforeningsoppgave å ta dette på alvor, kurse og skolere medlemmer om samfunn og fagbevegelse mer enn noen gang! De unge må få muligheten til å lære om dette for å kunne forme framtida best mulig.

Hva har endret seg?

Den globale kapitalen og presset på profitt hardnes til. Konkurransen har gått så langt innenfor det kapitalistiske systemet at folks velferd, lønns og arbeidsvilkår settes på anbud og under press for å tilfredsstille eierne. Strategien deres er å sette arbeidsfolk opp i mot hverandre, systemer

skapes slik at vi blir tvunget til slåss mot hverandre fremfor mot utbytterne. Og når vi ser at ulikhetene og fordelingene av rikdommen går i motsatt retning av arbeiderklassens fordel, de rike blir rikere, de fattige blir fattigere, så må noen ta grep for å synliggjøre dette bedre og gjøre tiltak for å kreve gode overenskomster for alle arbeidere.

Fagbevegelsen er pr. nå, etter min mening, den eneste bevegelsen som best kan stå opp i mot det som nå skjer, men da må den ta samling i «bånn» og føre kamper mens den ennå står oppreist. Dette krever en annen ledelse enn den som har vært til nå. Den må stå på arbeidsfolks side og ikke være lakeier for noe som helst politisk parti eller makthavere, heller ikke Brussel.

Hvordan blir vi påvirket av politikken som nå føres?

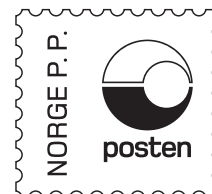
Sosialdemokratiet har vært med på å gi fra seg fellesskapsløsninger til private aktører. De har også vært med på å tilrettelegge for en politikk hvor det i hovedsak legges opp til at kapitaleiernes næringsinteresser ivaretas, slik at det på denne måten skal «dryppe» noe tilbake på arbeiderklassen. En fremtredende Reagan & Thatcher politikk på -80 tallet, og som etter alle spådommer har slått feil! Makta har ikke lært av historien når vi nå ser endringene i det politiske bildet i slik som Sverige og EU. Verst er det når et parti som Arbeiderpartiet er med på dette, arbeidsfolks forventninger er noe annerledes til dette partiet enn mange andre.

Hva kan man gjøre?

Medlemsmassene i fagbevegelsen må oppfordres til å ta et oppgjøre med ledelsen i foreninger og forbund hvor det skulle være behov, om motpolitikken og viljen til å slåss ikke er tilstede hos ledelsen, så må den skiftes ut. Det er kanskje ikke bra nok i mange forbund og fagforeninger, og jeg har ikke tro på at de kan endres, de må skiftes ut. De må lære av idretten, vi må ha ledere som kan vise vei og lede og vi må ha skolerte medlemmer til å kjempe for fremtiden. Er det noe håp? Vi må ha trua på at det er mulig å påvirke medlemmene til mer skolering og bevisstgjøring av det som skjer rundt oss i arbeidslivet slik at de blir i stand til å påvirke både politikken og kamper som må tas for å oppnå den. I HMF har vi vært bevist på å ta kamper som er nødvendige å måtte ta, og jeg ser ingen endring av hverken ledelse eller i medlemsmassen som tilsier at ikke dette også kan skje i framtida.

Utfordringen er mer hva som skjer i resten av fagbevegelsen, både nasjonalt og internasjonalt fremover, en spennende og utfordrende tid.

Verv i Heismontørenes Fagforening per 10.12.15

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Leder	14 - 16	Markus Hansen	469 13 040	markus.hansen87@gmail.com
Nestleder	15 - 17	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Nestleder	15 - 17	Alexander Jordnes	959 8 2334	alexuj@icloud.com
Sekretær	14 - 16	David Coron-Andersen	480 06 131	david.andersen@heis.no
Kasserer	15 - 17	Frank Sig Hansen	932 05 222	kasserer@heis.no
Studieleder	14 - 16	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	14 - 16	Hans Petter Sandaas	959 86 180	hanspettersandaas@hotmail.com
2. Styremedlem	15 - 17	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. Styremedlem	14 - 16	Kim Roger Simble	415 75 576	klubbleder.kone@heis.no
4. Styremedlem	15 - 16	Tomas Rudshaug	926 43 965	tomas.rudshaug@euroheis.no
5. Styremedlem	14 - 16	Espen Milli	902 07 501	espen.milli@heis.no
6. Styremedlem	15 - 17	Jan Refsnes	918 72 686	janrefsn@online.no
Lærlingrep.	15 - 16	Sofie Berntsen	482 42 098	soberntsen@gmail.com
1. Distriktsrep.	15 - 16	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
2. Distriktsrep.	14 - 16	Edmund Berget	930 45 646	edmund.berget@gmail.com
3. Distriktsrep.	14 - 16	Jørn Inge Tvedt	480 34 198	jit81bergen@gmail.com
4. Distriktsrep.	14 - 16	Tom Kristian Hetland	959 86 156	tohetlan@bbnett.no
Andre oppgaver				
Akkordkontrollør	15 - 17	Fritjof Johansson	915 88 420	fritjof1809@hotmail.com
HMS-ansvarlig	14 - 16	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Lærlingansvarlig	15 - 17	Ingrid Overholt	907 60 807	ingridoverholt@hotmail.com
Redaktør	15 - 16	David Coron-Andersen	480 06 131	david.andersen@heis.no
Kontrollkomitè	14 - 16	Dan Terje Rønning	905 77 667	danterje@gmail.com
Kontrollkomitè	13 - 15	Fritjof Johansson	915 88 420	fritjof1809@hotmail.com
Sekretær	–	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Landsstyrerepresentant (vara)		David Coron-Andersen	480 06 131	davidcoron@msn.com
Sekretær	–	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Landsstyrerepresentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje@elogitoa.no
Avdelinger				
Bergen	13 - 15	Steinar Johansen	480 34 229	stahlklubben@hotmail.com
Drammen	14 - 16	Niklas Ørmen	975 43 439	niklas_orm_1@hotmail.com
Hedmark/Oppland	13 - 15	Tom Kristian Hetland	959 86 156	tohetlan@bbnett.no
Agder	11 - 13	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	14 - 16	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Nord-Norge	14 - 16	Jan Wahlgren	951 91 583	jab-wa@online.no
Oslo	14 - 16	Markus Hansen	469 13 040	markus.hansen87@gmail.com
Stavanger	13 - 15	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
Trondheim	15 - 17	Vidar Nordtvedt	907 452 70	radividar@hotmail.com
Vestfold/Telemark	14 - 16	Sondre Tjønning	913 97 756	sondre.tjonning@kone.com
Østfold	15 - 17	Frank Sig Hansen	932 05 222	frank.sig.hansen@hotmail.com
Klubber				
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Otis	Oslo	Stian B. Pedersen	959 08 344	baanrud@gmail.com
Euroheis	Oslo	Thomas Kaumer	926 43 965	jo-rudsh@online.no
Kone	Norge	Kim Roger Simble	415 75 576	klubbleder.kone@heis.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Jan Refsnes	918 72 686	janrefsn@online.no
Reber Schindler	Oslo	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Stahl	Oslo	Espen Milli	902 07 501	espen.milli@heis.no
Stahl	Bergen	Steinar Johansen	480 34 229	stahlklubben@hotmail.com
Thyssen	Hovedtill.	Hans Petter Sandaas	959 86 180	hanspettersandaas@hotmail.com
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kftomassen@gmail.com
Ing Stein Knutsen	Bergen	Arild Lyngoy	974 29 130	arild_lyngoy@hotmail.com
Ribe	Oslo	Bjørn Vole-Gundersen	957 98 987	bjorn.ribeheis@gmail.com
Heis-Tek	Bergen	Terje Fjeldstad	966 25 389	
Heis1 (Heis-Tek)	Tromsø	Hans Ottar Olsen	913 66 095	hans-ottar@heis-tek.no
Uniheis	Oslo	Patrick Simonsen	982 30 875	patrick@uniheis.no
Avdeling	Adresse	Telefaks	E-post	
Oslo	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo	22 17 45 53	foreninga@heis.no	
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen		bergen@heis.no	
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger		janrefsn@online.no	